

MAGYAR SZ

Ert. as 2nd Class Matter Dec. 31. 1952. under the Act of March

Vol. XLIII. No. 28. Thursday, July 13. 1989. AMERICAN HUNGARIAN WORD INC. 130 E 16th St. New York

7

KÁDÁR JÁNOS

(1912-1989)

Kádár János

BUDAPEST. Julius 6-án, 77 éves korában elhunyt Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt volt főtítkára, Magyarország II. világháború utáni történelmének egy időben egyik legnépszerűbb, az utóbbi években erősen kritizált alakja.

Halála 14 hónap pal azután következett be, hogy elmozdították főtítkári állásából.

Kádár János 1912-ben született parasztcsaládban. 1931-ben lépett be a Kommunista Pártba. Mozgalmi tevékenysége miatt Horthyék három évre bebörtönözték. Kiszabadulása után, 1942-ben tagja lett a párt központi bizottságának. A II. világháború után belügy-, majd külügyminiszter lett. Az ötvenes évek elején Rákosi őt is kémkedéssel vádolta és két évre bebörtönöztette.

1956 októberében rövid ideig tagja volt a Nagy Imre-kormánynak, de mikor arra a következtetésre jutott, hogy az események jobboldali szélsőségek felé vezetnek a Nagy-kormányt, elhagyta Budapestet és szovjet támogatással új kormányt alakított.

A külföldi sajtó csaknem egyhangúlag Magyarországot minősítette a legliberálisabb szocialista állammak, népét a legnagyobb jólétet élvezőnek a hatvanas és hetvenes években.

Temetését Bush elnök látogatása utáni időszakra halasztották.

Románia fenyeget

BUDAPEST. Mélypontra jutott Magyarország és Románia viszonya a Varsói Szerződés tagállamainak nemrég megtartott bukaresti konferenciáján.

Horn Gyula, magyar külügyminiszter kijelentette, hogy "magasrangú" román tisztviselők tudatták, miszerint Románia képes atomfegyvereket gyártani és azokat célpontjaikhoz eljuttatni.

Ugyanakkor a román vezérkari főnök célzást tett arra, hogy Románia a Trianoni Szerződésben nem kapta meg mindazokat a területeket, amelyeken románok is laknak.

Varsó. "Meleg, de nem lelkes" fogadtatásban részesült Bush elnök lengyelországi látogatása első napján, véleményezi az elnök egyik magasrangú tanácsadója. A lengyel ellenzék vezetői, akik 10 milliárd dolláros segílyt reméltek, kissé csalódva érzik magukat az elnök 100 millió dolláros (a 10 milliárd 1%-a) ígéretének hallatára.

BUSH MAGYARORSZÁGON

Első ízben történelme folyamán Magyarország egy hivatalban lévő amerikai elnököt fogadhatott vendégként. Bush elnök európai körútja folyamán július 12-én és 13-án látogatást tett Budapesten, miután előzőleg két lengyelországi városba érkezett magas színvonalu tárgyalásokra.

Európába való utazása előtt sajtókonferenciát tartott az elnök, amelyen körvonalazta kelet-európai látogatásának céljait.

"Egy amerikai elnöknek - mondta Mr. Bush - nem lehet az a célja, hogy egy másik ország népét és vezetőseit az amerikai rendszer utánzására buzdítsa, máskülönben nem fogunk velük üzletet kötni." Éppen

Az újratemetés után

BUDAPEST. A Hősök terén végtére mindannyian ott voltunk. Akik megéltük a multat, és akik behaltak. Akiknek büntudatuk van, és akik elégtételt érdemeltek. Akik halálos tévedéseket tévedtek, és akik poklokra mentek. Akik képtelenek megbocsátani és akik büntudat nélkül bűnösök. Mind, mindannyian ott voltunk a Hősök terén. Olyan magyar azonban nem lehetett ott, lélekben sem, félelemben sem, örömben sem, aki ne kívánna egy korszerű, igaz, tiszta és méltóságos Magyarországot.

Legyen vége már. Legyen béke már. Az önpusztító, a csatát csatára vesztő, a mindig magára maradó, a mindig rövidebbet húzó magyarság története után következzen egy kor, amelyben a fölvilágosult önmérséklet, a sajátosságokat meg nem tagadó európaiság, az európaiságot soha el nem vető önismeret, önérzet, az egymást nem csorbító, de erősítő szenvedélyesség és tárgyilagosság emeljen át bennünket, önerőnkől, egy másik: értékelvű, szociális, jogokkal teljes, bölcsen türelmes, értékteremtő nemzeti életformába.

Ne várjunk gyors fordulatot: benne vagyunk. Rajtunk múlik, meddig fordulunk, s merre. S milyen irányban vágunk neki újra. Anyagiakban szűkös esztendők jönnek, s a zsigereinkbe fölhalmozott tapasztalatok, szokásos reflexeink szerint nehéz ezekben megújulni. Bizakodni, kitartani, reménykedni, vállalkozni. Márpedig máskepp nem lehet. Észnél kell lennünk, különben történelmünk ezután is a tragédiák tára lesz, örökös veszteséglista, temetés.

Bodor Pál

olyan tapintatos lesz otléte folyamán, mint amilyen tapintatossággal kezelte a kínai kérdést a pekingi veres tüntetések után.

Stephen Studdert, elnöki tanácsadó, aki Bush európai útját szervezte, hangsúlyozta, hogy nem szeretnék, ha Budapesten tüntetés keletkezne az elnök otléte folyamán. Ez semmi jóra nem vezetne.

Budapesti látogatása folyamán Bush találkozni fog Straub Brunóval, a köztársaság elnökével, tárgyalni fog Nyers Rezsővel, a MSZMP elnökével, Grósz Károly főtítkárral, Pozsgay Imrével, a reformmozgalom vezetőjével és Németh Miklós miniszterelnökkel.

Tömeggyűlést terveznek a Parlament előtti Kossuth Lajos téren, ahol Mr. Studdert reméli, hogy legalább százezer főnyi közönség lesz. Utána külön találkozniak diákokkal a dunaparti volt börtön épületében.

Ezt követően az elnök előadást tart a Marx Károly Közgazdasági Egyetemen.

Lengyelországban Jaruzelski köztársasági elnökkel és Kysczak tábornokkal, belügyminiszterrel tárgyalt, utána Gdanskban tett látogatást Lech Walesa lakásán.

A lengyelek nem csinálnak titkot abból, hogy országuknak több milliárd dolláros kölcsönre van szükségük, hogy megoldják a súlyos gazdasági válságot. Minden jel arra mutat azonban, hogy Bush elnök aligha fog nagyobb összegű amerikai segílyt kilátásba helyezni, akár Lengyel-, akár Magyarországon. Ami a magyarokat illeti, azok - Serge Schmemann, a N.Y. Times kelet-európai tudósítója szerint - meg lesznek elégedve, ha Bush elnök szorgalmazni fogja a kedvezményes vámfeltételeket huzamosabb időre.

Kelet-európai látogatása után az elnök Párizsba utazik a "Nagy Hét": USA, Anglia, Franciaország, Nyugat-Németország, Japán és Kanada gazdasági csúcskonferenciájára. Odaérkezése napján, július 14-én ünnepli Franciaország a Nagy Francia Forradalom 200. évfordulóját. Mitterand elnök megígérte, hogy ez alkalommal a történelemben páratlanul álló tűzijátékot fognak bemutatni.

Az igazi tűzijáték azonban a tárgyaló asztalnál fog lezajlani.

A másik hat állam ugyanis már a tavalyi gazdasági konferencián javasolta, hogy a vezető gazdasági hatalmak engedjék el az afrikai államok 104 milliárd dolláros adósságát, amely elviselhetetlen terhet jelent ezeknek az országoknak és lehetetlenné teszi számukra népeiknek a nyomorból és éhségből való kiemelését. A tavalyi konferencián az USA 104 milliárd dollár helyett csupán egy milliárd dollárnyi adósság elengedésébe ment bele, párosulva 43 milliárd dolláros kamatengedménnyel!

Ha Magyarország is ilyen méretű támogatásra számíthat az USA politikai és üzleti köreitől, az azt jelenti, hogy a 19 milliárd dollárnyi adósságból egy százalékot, azaz kb. 190 millió dollárt engednének el, és esetleg egy évi kamatot. Ez nem volna sok, de ahogyan mondják: ajándéklónak nem nézik a fogát!

MOZGÓ

VILÁG

BUENOS AIRES. Ot hónappal megelőzve elnöki mandátumának lejártát, Alfonsin elnök átadta hivatalát az újonnan megválasztott államfőnek, Carlos Saúl Menemnek, egy sziriai bevándorolt fiának. Argentína csaknem teljes csődben van. 60 milliárd dollár a külföldi adósság, az infláció 115 %-os. Alfonsin képtelen volt a gazdasági problémát megoldani. Menem programja a nép számára: Aldo, dolgozz és remélj!

Alfonsin átadja az elnöki viszályszalagot Menemnek.

Ha Mr. Menemnek sikerül Argentína gazdasági válságát megoldani, akkor Magyarország kilátásai sem lehetnek reménytelenek.

JERUZSÁLEM. Majdnem meglincselték Simon Peres pénzügyminisztert a múlt heti autóbusszerencsétlenség egyik áldozatának temetése alkalmával. Az elkésredett gyászoló tömeg az arabokkal kiegyezést ajánló Perest tekinti a szerencsétlenség egyik okozójának.

A Tel Aviv és Jeruzsálem között közlekedő egyik autóbussz egy, a Gaza-sávon lakó arab tette következtében, a mélységbe zuhant. Az illető magához ragadta a kormánykerekét. A merénylet következtében 14-en meghaltak és 29-en megsebesültek. Azóta számos városban elkeseredett izraeliek tetteleg inzultálják az útjukba kerülő arabokat. A kormány igyekszik a támadásoknak véget vetni.

Négy hónappal ezelőtt Gorbacsov azt a kijelentést tette egy magyar látogatójának, hogy 1956-hoz hasonló invázió nem ismétlődhet meg. "Forduljatok nyugathoz ... ha akartok - mondta - gazdasági segítségért. Csak egyet kérek: Ne sértegetek bennünket ellenforradalmi jellegű nyilatkozatokkal."

Ezt a megjegyzést a magyar delegáció egyik tagjától szerezte William Saffire, a N.Y. Times rovatója.

Orban Viktor FIDESZ tag beszéde Budapesten Nagy Imre gyásznapján mintegy válasz volt Gorbacsov kérésére. A balsors még mindig tépi a magyar népet. Orban az egyik bizonyíték erre.

WASHINGTON, D.C. "A Legfelsőbb Törvényszék ártalmasabb erre a nemzetre, mint amilyen Bull Connor volt az ő rendőrkutyáival és víziágyúival. Ártalmasabb, mint annakidején George Wallace volt. Ha a kongresszus nem tesz valamilyen lépést szabadságjogaink visszaszerzésére, nem lesz más út, mint országos engedetlen-ségi akciót szervezni." B.L.Hooks, az NAACP országos konvencióján.

KONFERENCIA BUKARESTEN

A múlt hét végén a Varsói Szerződés tagállamai: Szovjetunió, az NDK, Magyarország, Románia, Csehszlovákia, Bulgária képviselői konferenciát tartottak a román fővárosban.

A konferencia résztvevői, élükön Gorbacsov főtitkarral, megelégedésüket fejezték ki Bush elnök ama multkori kijelentése fölött, hogy az USA elfogadja a két fél csapatainak 275.000-re való csökkentését Európában, amely 1992-re, vagy 1993-ra leszerelési egyezményt hozhat létre kelet és nyugat között.

A konferencia ideje alatt Ceausescu román elnök külön tárgyalta a magyar delegációval. Kijelentette, hogy a több-pártrendszer bevezetése "igen veszélyes dolog" Magyarországon és Lengyelországban.

JOHANNESBURG, Dél-Afrika. P.W.

Botha elnök 45 perces beszélgetésre hívta meg elnöki hivatalába Nelson Mandelát, a dél-afrikai fekete nép függetlenségi mozgalmanak több, mint 20 év óta bebörtönzött vezérét. Kobi Coetsee, a dél-afrikai kormány igazságügyminisztere szerint a találkozon mindkét fél hangsúlyozta, hogy támogatják Dél-Afrika békés fejlődését.

Nelson Mandela

WASHINGTON, D.C. Kormánytisztviselők kétségbe vonják azokat a híreszteléseket, melyek szerint Románia képes atomfegyvereket gyártani.

Solti György a Londonban élő világhírű magyar karmester Budapesre érkezett. Látogatásának célja, hogy a Soros alapítvánnyal közösen kiírt verseny döntőjében kijelölje azt az öt fiatal magyar zenekari művészt, akik a közeljövőben háromhetes chicagói tanulmányuton vesznek részt.

Amerikai tudósok dinoszaurusztojáásra bukkantak egy olyan időszakból, amelyből még sohasem találtak ilyen maradványokat. A lelet a felső-jura korból való, amely 155-136 millió évvel ezelőtt volt. Eddig csak olyan dinoszaurusztojásokról tudtak, amelyek 185-170 millió, vagy 90-64 millió évvel ezelőttről maradtak meg a földben, megkövült állapotban.

WASHINGTON, D.C. A Központi Számvevő Hivatal (General Accounting Office) felmérése szerint 1991. végére 480.000 ember fog szenvedni Amerikában az AIDS betegségtől.

Meghétszereződött az NSZK-ban a 100 évesnél idősebb aggyastyánok száma. A wiesbadeni szövetségi statisztikai hivatal szerint 1987-ben 2197 nyugatnémet polgár haladta meg a százéves kort. 1970-ben az akkori népszámlálás még csak 298 férfit és nőt mutatott ki, akik túljutottak a száz éven.

Szent Lajos szigete süllyed! - állapították meg a francia főváros geológusai. A Notre-Dame mellett húzódó Szajna-sziget csodálatos XVII. századi építészeti együttesében mind több kár keletkezik, mivel a pincék falai meg-megrepednek. Az utcák burkolata is megsínyli a sziget süllyedését. Hogy ezt megállítsák, 285 helyen megfúrtak a szigetet és 6000 köbméter betont szivattyúznak bele.

Újból megjelentek a sáskák több nyugat-afrikai államban, így Mauritániában, Maliban és Nigerben. A rajok kelet felé tartanak és rövid időn belül elérhetik Csádöt és Nyugat-Szudánt. A rajok még kevés egyedet számlálnak, kivéve azt az egyiket, amely ötven négyzetkilométer kiterjedésű. Egy-egy általában 50 millió egyedből álló sáskaraj egy négyzetmérföldnyi területen 100 tonnányi növényzetet képes felfalni egy nap alatt.

A Közös Piac vajhegye olvadóban van. Most már "csak" 221.000 tonna vaj van a raktárakban. Sokat segített a karácsony előtti "olcsó vaj" akció, valamint néhány, nagy támogatással végrehajtott export-ügylet. A tejpor- és gabonahegyek is csökkentek valamelyest. Viszont a marhahús egyre kevésbé kelendő, most már 723.000 tonna eladatlan hús hever a hűtőházakban.

101 éves korában meghalt Sir Thomas Sopwith, a brit repülés atyja. 1912-ben alapított gyárából került ki az első világháború idején a Camel, az az együléses vadászgép, amelynek pilótái 1294 ellenséges repülőt lőttek le. A második világháborúban az általa konstruált Hawker Hurricane is nagy szerepet játszott az angliai légicsatákban. Végül Sopwith nevéhez fűződik a Harrier, a helyből felszálló vadászgép, amely a Falkland-háborúban bizonyította egészen kiváló képességeit.

A hirosimai békelang egy 13 éves japán kislány kezében elindult kétezer kilométeres útjára. Minden évben húsznapos fátylós futással emlékeznek meg a tartomány lakosai a hirosimai atomcsapás áldozatairól.

Amerikai MAGYAR SZÓ

USPS 023-980 ISSN 0194-7990

Published weekly, exc. last week in July and first two weeks in August, last week in Dec. By

Hungarian Word Inc. 130 E 16 St.
New York, N.Y. 10003

Ent. as 2nd Class Matter, Dec. 31, 1952, under the Act of March 31, 1879, at the P.O. of New York, N.Y.

Edited by the Editorial Board

Subscription in the USA:

One year \$20.- 6 months \$12.-

In Canada and other countries:

One year \$25.- 6 months \$15.-

Postmaster: Send address changes to:

Hungarian Word Inc. Amerikai Magyar Szó
130 E 16 St. New York, N.Y. 10003

A zászló védelmében

Az amerikai bíróságok az alkotmány szólásszabadságra vonatkozó rendelkezéseit annak legtágasabb formájában értelmezik. Nemcsak a kimondott szavakat tekintik "szólás"-nak, hanem a ki nem mondott szavakat, gesztusokat is. Ha valaki kiöti a nyelvét valakire, az is "szólás". Véleményt fejez ki anélkül, hogy egy szót is szólt volna.

A közvéleményt jelenleg lázban tartó törvényszéki döntés a szólásszabadságnak e tágabb értelmezésén alapul. A törvényszék ugyanis alkotmányellenesnek minősített egy texasi bírósági döntést, amely bűnösnek nyilvánított egy félkegyelmű texasi fiatalembert, mivel az elégetett egy amerikai zászlót a tavalyi republikánus konvenció színhelye előtt. A legfelsőbb törvényszék szerint ez a texasi fiatal csupán véleményét fejezte ki a zászlóval szemben és ezen jogát alkotmányunk első függeléke biztosítja.

Bush elnök és a képviselőház tagságának többsége (Ted Weiss és néhány társa kivételével) úgy akarja felháborodását a döntés fölött kifejezni, hogy módosítani akarják az alkotmány szólásszabadsági rendelkezését. A szólásszabadság joga - érvelnek - ne terjedjen ki az amerikai zászló elégetésének jogaig.

De ha egyszer megkezdene kivételeket függeszteni a szólásszabadság jogához - érvelnek mások -, akkor az folytatódhat addig, amíg az amerikai demokrácia eddig sziklaszilárd alapköve szétforgácsolódhat. Nem véletlen, hogy az USA 213 éves történelme folyamán eddig egyetlen kormány, egyetlen elnök nem mert hozzányúlni az alkotmány eme első függelékehez.

Lawrence Tribe, a Harvard Egyetem alkotmányjogi professzorának véleménye szerint e lépésre nincs is szükség. Csupán módosítani kell a szövetségi törvénytártnak (U.S.Code) a zászló védelmével foglalkozó paragrafusát, amely szerint büntetést követ el az, aki "tudatosan megvetését fejezi ki az amerikai zászlóval szemben, annak nyilvánosság előtti megbecstelenítésével." Tribe professzor javasolja tehát, hogy ezt a törvénycikket módosítani kell, úgy, hogy kihagyják belőle a "megvetés"-re vonatkozó kifejezést, amelyet véd az alkotmány és akkor a Legfelsőbb Törvényszéknek nem lesz ürügye alkotmányellenesnek minősíteni a zászlóégetőket elitélő alsóbbfokú bíróság döntését. Törvénycikket könnyűszerrel módosíthat a kongresszus. Az alkotmány módosítására azonban a képviselőház és szenátus 2/3-ának, valamint 37 állam törvényhozásának jóváhagyása szükséges, ami hónapokat, esetleg éveket igényel.

Denise Giardina:

BALLADA APPALACHIÁRÓL

II.

Pittston neve közismert a bányavidéken. A cég egy hatalmas tárolót épített Buffalo Creek bányaváros közelében, egy hegy tetején ipari hulladékok részére. A tároló gátja 1972-ben összeomlott, az ipari hulladék lezuhant a hegy tövében lévő községre, megölt 125 személyt. A katasztrófát a cég "Isten akaratának" minősítette, de végül mégis kénytelen volt 26 millió dollár kártérítést fizetni az áldozatok hozzátartozóinak.

A harmas számú bányabejárat előtt valami 100 bányász álldogál, legtöbbször kamuflázs katonai egyenruhában, hogy megnehezítsék a detektíveknek, rendőröknek, fényképezőknek az azonosításokat. Sok nő is van köztük.

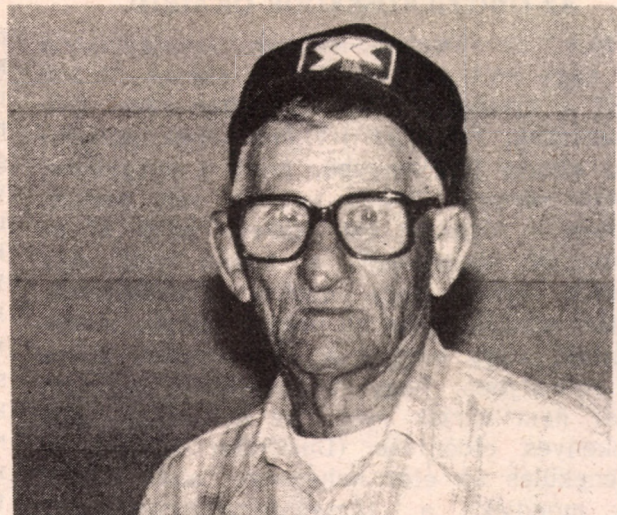
A másik oldalon ott állnak a virginiai állami rendőrök. Nyolc rendőrautóban jöttek. Amint a piketelők száma növekszik, közelebb jönnek. Némelyik beszélgetésbe elegyedik az emberekkel. A sztrájk első napjaiban a rendőrök elég durvák voltak. Hajuknál fogva hurcolták el a teherautók elé ült embereket.

Több, mint 2000 letartóztatás volt az első időszakban. A börtönök tele vannak. Egy ízben egy sztrájkolókkal megrakott autóbust hét óra hosszat hajtottak városról városra, börtönhelyet keresve számukra. Azon a napon nagy meleg volt, de az embereket nem engedték le az autóbusról. A rendőrkutyákat leengedték szükségüket elvégezni, de a sztrájkolóknak nem engedték meg. Végül is elvégezték szükségüket pontosan akkor, amikor az autóbusz egy domboldalon lefelé ment az uton. Ez aztán megállásra kényszerítette a vezetőt.

Leányok, feleségek, nagymamák vegyülnek a piketvonalon a bányászokkal. Fent helikopterek zúgnak, sztrájktróket szállítanak a barakkokból a bánya bejárata felé. Megismerkedtünk Cosby Totten izmos bányásznővel. Egyike a negyven nőnek, akiket eddig már letartóztattak. Ezek a nők, amikor nevüket kérdezik a rendőrök, csak ennyit mondanak: Jones anyó leánya vagyok. (Mother Jones legendás alakja a bányászszakszervezet életrehozását megelőző küzdelmeknek.)

A cég be akarja vezetni a heti hét napi munkát. Sok bányász vallásos, fontos nekik, hogy vasárnap templomba menjenek. A részvényesek Greenwich, Conn.-i gyűlésén

Kish Gábor, magyar bányász, nyugdíjas létére aktívan vesz részt szaktársai küzdelmében.

azt mondta nekik az egyik igazgató, Paul Douglas, Jr., hogy ez csak ürügy. Csupán mankónak használják a vallást. Az egyik bányász azt felelte, hogy neki szüksége van erre a mankóra a hét hat napján, valahányszor lemegy a bányába. Ugyanazon a gyűlésen egy bányász, akinek "fekete tüdő" betegsége van a szénportól, s akinek ülve kell aludnia, mivel tüdeje vízzel telik meg, panaszkodott, hogy megvonták tőle az orvosi kezelést. Paul Douglas a vállalat nevében kijelentette, hogy panaszainak semmi köze nincs a "való élet"-hez!

Azon a napon, amikor csatlakoztunk a piketelőkhez, köztünk volt egy bányász felesége, Lucille Whitaker.

Délben harmincan leültünk az uttest közepére. Bányászok, bányászasszonyok, fiatalok, öregek, egy író, egy ügyvéd, egy lelkész. Azonnal körülvesznek bennünket a rendőrök és figyelmeztetnek, hogy kihágást követünk el, azután elkísérnek vagy elhurcolnak egy közeli autóbuszba. Ahogy végigmegyünk a községen, kitóduznak a lakosok, hol mosollyal, hol könnyekkel üdvözölnek bennünket.

Pittston bányászainak 161 millió dollárra rugó követelése van a vállalattal szemben a munka következtében szerzett tüdőbetegség, az u.n. fekete tüdő miatt.

Kish Gábor, Sharples, W.Va.-i honfitársunk egyike ezen betegségben szenvedőnek. 1976-ban vonult nyugugalomba 42 évi bányamunka után. "Az orvosom megtiltotta, hogy akár egyetlen napnál többet töltssek a föld alatt, - mondta Kish Gábor. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy fekete tüdőt szereztem, de sérülési járulékot csak négy év múlva kezdtem kapni. Az év elején levelet kaptam a Labor Departmenttől, azt irták, hogy túlfizettek engem és vissza kell fizetnem 60.000 dollárt. Honnan vegyek én 60.000 dollárt? Így megkezdtek levonni a járulékomból havi 340 dollárt, úgyhogy 500 dollár helyett most csak 160 dollárt kapok havonta. A szervezet ügyvédjének segítségével fellebeztem. Nem tudom, lesz-e eredménye?"

Hasonló helyzetben van 400 más "fekete tüdő" bányász munkástársam."

Nyugdíjba ment kongresszusi képviselőnek nagyobb jövedelmet biztosít a nyugdíjalapjuk, mint képviselői fizetésük. Jó volna, ha ezt az üdvös állapotot az átlagos polgárra is kiterjesztenék.

Olaszaink írják

AZ ÖNGYILKOSSÁGOK OKAIRÓL

Már az Osztrák-Magyar Monarchiában is nagy volt az öngyilkosok száma és sok volt a kivándorló. Ezt általában azzal magyarázták, hogy az itt élő népek pszichikai alkata törekenyebb, mint a nyugat-európai népeké. Ennek is oka van persze: Ebben a régióban túl gyakran éltek át az emberek kudarcokat, s ritkán volt elég idejük arra, hogy ezeket feldolgozzák. Ezért azután sokan az öngyilkosságba menekültek, vagy vették a vándorbotot, abban a reményben, hogy a következő kudarcot már nem várják meg. Az erőszakos halál önkényes eldöntése (Durkheim szerint is) menekülés az élet nehézségei elől. Másutt - mondják a társadalompszichológusok - az emberek döntő többsége ugyancsak menekül a nehézségek elől, de ott a munkába, a szerelembe, vállalkozásba, stb. menekülnek, itt az öngyilkosságba, az alkoholba, a szenvedélyekbe (nagyobb számban mint másutt).

Kritikus időkben (mint amilyen a mostani is) mindez meggyorsul és meghatározódik, igencsak megnő a sebezhető, a sérülékeny emberek száma, a védtelenekek még védtelenebbé lesznek, a kiszolgáltatottak még kiszolgáltatottabbakká, s végső kétségbeesésükben nyúlnak a mérgehez, kótelhez.

A pszichiátria szüntelenül keresi a legizgalmasabb választ. Nálunk maga a pszichológia, s méginkább a pszichiátria "burzsoa tudománynak" számított, emiatt "tiltott" volt. Nagy kár, közben a betegek száma nőtt.

Ma már elismert, hogy az egyének igenis szenvedhetnek attól, hogy maga a társadalom beteg. A betegséget nem elhallgatni, az igazságot nem elfojtani, vagy letagadni kell. Sőt ki kell beszélni. Ha ezt nem tesszük, többgenerációs mentálhigiénés megbetegedést idézünk elő.

A mai szimptomák közé sorolják a szakemberek a tudatos társadalmi elfojtásokat, elhallgatásokat, az ideológiai torzításokat, a "hivatalos hazugságokat". Ki érti, hogy miért hallgattak több évtizeden keresztül a koncentrációs tábor megjártak, a Donkanyarból hazajötték, a magyar Gulag-ból szabadultak? S ha már a szülők generációja hallgatott, miért nem kérdezték a gyerekek. Most persze felszakadtak a régi sebek (is). Most egyszerre válik láthatóvá az, amiről már 30-40 évvel ezelőtt kellett volna beszélni.

Sokan most meghasonlanak, a legtörekenyebbek ismét menekülnek: önmagukba, ill. az öngyilkosságba. Néha azt hiszem, hogy valami "átok" ül rajtunk. Sorsrontók vagyunk. Aztán idővel jóvá tesszük a dolgokat, de aztán újra kezdjük.

Dr. G.E. Budapest

BOLGÁR GYÖRGY

Washingtoni levél áttörőknek

Az Amerikai Magyar Szövetség, az emigráció legrégebbi szervezete, a ma létező két nagy egyike legutóbbi igazgató tanácsi ülésén régi hagyományt tört meg: azt, hogy nem tart hivatalos kapcsolatot a magyarországi kormányzattal, de még annak washingtoni képviselőivel sem. Az ülésre ugyanis meghívtak egy magyar politikust Budapestről és egy magyar diplomatát Washingtonból. Kótai Gézat, az MSZMP KB külügyi osztályának vezetőjét és Házi Vencel nagykövetet. Mindketten tel is szólaltak a tanácskozáson, mindkettőjüket kiadósan meg is tapsolták, mindkettőjükkel nagyon barátságosan és érdeklődően el is beszélgettek az ülés után rendezett töltött káposztás, pörköltös fogadáson, úgyhogy az ember, mármint a szintén legesleges alkalmával meghívott magyar újságíró, nem értette, hogyan lehetséges, hogy ez mindeddig nem így volt. Hogyan lehetséges, hogy áttörésnek számít az, ami olyan természetesnek látszik?

Le is ültünk egy csendesebb asztal mellé Haraszi Sándorral, az Amerikai Magyar Szövetség elnökével, Beke Imrével, az intézőbizottság elnökével és a pesti vendéggel, Kótai Gézával, hogy megpróbáljuk megmagyarázni azt, ami látszólag nem szorul magyarázatra.

Bolgar: Miért hívták meg Kótai Gézat erre az ülésre?

Haraszi S: Nemcsak Kótai Gézat, hanem Házi Vencel nagykövetet is meghívtuk, és ez sem kisebb dolog. Ugy értem, az, hogy eljutottunk oda, hogy meg lehetett hívni egy magyar diplomatát.

Bolgar: Nagyon jó, hogy említi a nagykövet meghívását, mert számomra nemigen érthető, hogy még az itteni diplomáciai képvisellel sem tartották a kapcsolatot.

Beke I.: Az Amerikai Magyar Szövetség - már 80 éve - a legdemokratikusabb magyar szervezet Amerikában. Ennélfogva a legszélső rétegeket is képviseli a legszélesebb politikai skálán, mintegy a kétmillió amerikai magyarság parlamentjeként vagy csúcs-szerveként. Ezért természetesen arra törekszünk, hogy a baltól a jobboldalig mindenki úgy érezze, hogy az ő véleménye is számít, nem játszotta őket ki senki. Most, főleg azért, mert Magyarországon olyan gyorsan változnak a dolgok, eljutottunk arra a pontra, hogy a szervezet elérkezettnek látta az időt a dialógusra. Ugyanúgy, ahogy Magyarországon is a kiegyezés van napirenden, az amerikai magyarság is úgy gondolja, hogy szoba kell állnunk egymással, beszélgetnünk kell, véleményt kell cserélnünk, hogy kiderüljön, mit lehet tenni a magyarság érdekében.

Bolgar: Magyar részről is most jött el az idő? Hiszen csak az utóbbi hónapokban lehet hallani otthon, hogy szükség van erre a bizonys magyar-magyar párbeszédre. Szóval, mi lett volna, ha három évvel ezelőtt hívták meg önt?

Kótai G.: Talán három évvel ezelőtt is eljöttünk volna, ugyanakkor hozzá kell tennem, hogy ez a mostani meghívás mindkét fél munkájának az eredménye, mert mindkét részről megtettük a ránk háruló lépéseket. A magunk részéről újraértékel-tük azt, hogy hogyan kötődünk egymáshoz. Úgy itéljük meg, hogy azonos mércével kell mérnünk minden magyart. Azokat is, akik a jelenlegi országhatárokon belül élnek, azokat is, akik nem saját akaratukból hagyták el a hazát, hanem más határokat szabtak nekik az ismert bekerendszerek és azokat is, akik különböző kényszerek-

ből vagy személyi sérelmek, esetleg vélt sérelmek alapján hagyták el Magyarországot. A mai demokratizálódó Európában, azt hiszem, megérett az idő arra, hogy eredményesebbé tegyük ezt a kapcsolatot.

Bolgar: Beke Imre említette, hogy elérkezett az idő a közös fellelésre. Mi lehet ez kicsit konkrétan?

Kótai G.: Van egy sor kérdés, amelyben hasonlóak, esetenként azonosak az érdekeink. Mindenekelőtt ilyen a magyarságtudatnak a fenntartása, a nemzeti önbecsülés, a közös boldogulás. Különösen így van ez, amikor az emberi jogokról van szó, miután kötelezőnek tartjuk, hogy az emberi jogok fogalmkörébe beleértsük a különböző nemzetiségek egyéni és kollektív jogait is. Ez az első összekötő kapocs. A másik, hogy a határainkon túl élő magyarság odafigyel arra, hogy mi történik Magyarországon, érzelmiileg is kötődik ide, és van egy sor terület, ahol kölcsönösen segíteni, gazdagítani tudjuk egymást.

Haraszi S.: Nagyon egyetértünk ezzel. És nekünk, Amerikában élő magyaroknak, de más, külföldön élő magyaroknak is tudomásul kell venni egy alapvető tételt: Magyarország csak a Kárpát-medencében van. Más Magyarország nincs. 1973-ban, a szombathelyi anyanyelvi konferencián ehhez még azt is hozzátettem, hogy mi lojális polgárai vagyunk a minket befogadó országnak, egyúttal tudomásul vesszük, hogy a magyar nép más politikai rendszerben él, de mindez nem változtat azon a tényen, hogy mi szeretjük az országot és a népet, amelyből származunk.

Bolgar: Ezen az igazgató tanácsi ülésen elfogadtak egy figyelemre méltó javaslatot arról, hogy önök támogatják az amerikai kormány garanciáját a magántőke magyarországi befektetésének védelmére. Milyen befolyásuk van arra, hogy a washingtoni törvényhozás - mert végül is tőlük függ - elfogadja-e a javaslatot?

Beke I.: A javaslat valóban új, és mostani elfogadását talán az is magyarázza, hogy míg korábban a szövetség vezetésében több egykori katonatiszt vagy tisztviselő vett részt, most az újabb generáció tagjai közül jó néhányan üzletemberek, és nekik kicsit mások a szempontjaik. Ők látják, hogy bármennyire szeretjük is Kosuth apánkat, most itt az ideje Széchenynek. Magyarországon, a mi meglátásunk szerint, a legfontosabb a gazdasági reformok sikere. Ezek ugyanis magukkal hozzák a politikai reformokat. Ilyen alapon tartjuk fontosnak, hogy mi is segítsünk. Az Amerikai Magyar Szövetség bejáratos a külügyminisztériumba, és éppen az igazgató tanácsi ülés előtt a Fehér Házban vettünk részt egy kihallgatáson. Úgyhogy mi mindent megteszünk azért, hogy kis erőnkhez képest az amerikai közvéleményt és a kormányt is ebbe az irányba befolyásoljuk.

A szovjet írószövetség kész kiadni Alekszandr Solzsenyicin Gulag-szigetcsoport című regényét - közölte Moszkvában nyugati tudósítokkal Valgim Boriszov, aki az 1974 óta száműzetésben élő író érdekeit képviseli a Szovjetunióban. Az Írószövetség titkársága érvénytelenítette azt a korábbi határozatot, amellyel Solzsenyicint kizárták a szövetségből és úgy döntött, hogy kérni fogja a legfelsőbb tanácsot: érvénytelenítse az író állampolgárságától megfosztó döntést is.

MAGYAR UROLOGUS

Dr. George Klein

Cornell-diplomás, urológiai szakorvos

RENDELŐK:

120 East 79th St., 110-45 Queens Blvd.,
New York, NY 10021 Forest Hills, NY 11375

Mindkét office telefon: (212) 744-8700

RENDELÉS ELŐZETES BEJELENTÉSRE

- Prostatita problémák
- Vasectomy
- Húgyúti fertőzések
- Impotencia
- Vesekő
- Vese- és hólyagdaganatok

24 ÓRÁS DÍJTALAN TELEFON-KONZULTÁCIÓ

Medicare-t és Blue Cross-Blue Shield
biztosítást elfogadunk

Költözik a főváros?

Egyre többet beszélnek Japánban arról, hogy Tokiót tehermentesíteni kellene. Mégis úgy tűnik, az alternatív főváros kijelölése egyelőre a jövő zenéje.

Tulságosan földuzzadt már Tokió ahhoz, hogy jól funkcionálhasson? Nem kellene új japán fővárost kijelölni, vagy legalábbis az irányítási feladatok egy részét más városba áttelepíteni? Ezek a kérdések manapság gyakran vetődnek föl nemcsak a japán televízió riportműsoraiban és az újságok hasábjain, hanem baráti beszélgetésekben is. A sokak által irigyelt, gazdag japánoknak új téma adatott, amelyen rághodhatnak.

Tokió sok vonatkozásban nem mondható hatalmi központnak. Az utóbbi esztendőben annyira túlszűfolt lett, hogy azt már a sokat dicsért japán hatékonyság sem viseli el. Csak néhány adat: Japán lakosságának 27 százaléka, majdnem 33 millió ember lakik a metropoliszban. A tőzsdén bejegyzett cégek 50 százalékának itt van a központja. A forgalmi dugók lidercálomhoz hasonlatosak. A helyzetet nem lehet új utak építésével könnyíteni, az ehhez szükséges ingatlanok árai a csillagos eget közelítik. Néhány kormányhivatalnok azért is aggódik, hogy a lakosság és az irányítási funkciók ilyen nagy mértékű koncentrációja állambiztonsági szempontból sem előnyös, még ha csak egy földrégés lehetőségét vesszük is számításba.

Persze a többi nagyváros tisztviselőit egészen felvillanyozta a főváros esetleges áttelepítéséről keringő szóbeszéd. Kyóto polgárai boldogok lennének, ha városuk ismét otthont adhatna a kormányhivataloknak. Nem mulasztják el hangsúlyozni, hogy Kyóto volt Japán fővárosa 1868-ig, amikor Mejdzi császár visszaszerezte hatalmát, Tokióban csak a sogun, a katonai parancsnok székelt. "Mejdzi azzal hagyta el Kyót, hogy csak rövid időre távozik Tokióba" - mondja Koicsi Cukamoto, a kyóto-i Wacoal Corp. nevű, női fehérnemű gyártó cég elnöke, aki egyben a helyi kereskedelmi kamara igazgatója is, majd így folytatja: "Tokió csak egy ideiglenes székhely."

A "Tokió-ellenes erők" reményeinek az is tápot adott, hogy úgy tűnt: a nemrég lemondott miniszterelnök, Noboru Takesita is a decentralizáció mellett foglalt állást. Néhány beszédében ugyanis halványan arra utalt, hogy a költségvetésből nagy összegeket kellene "Japán új otthonának" felépítésére fordítani. Ez a tapintatos fogalmazás sokak szerint az üzleti élet és kormányhivatalok egy részének Tokióból való kitelepítését jelenti. Amikor Keizo Szadzsi, a Suntory Ltd. óriásvállalat elnökét egy nemrégiben megrendezett, az alternatív főváros kiválasztásáról szóló televíziós műsorban arról kérdezték, hogy Tohoku vidéke megfelelne-e az igényeknek, ő elutasító választ adott: "Az végül is kumaso vidék"

Megjegyzése egy ősi, primitív japán törzsré utalt. A helyi lakosok körében ez a felelet felkavarta a felháborodás viharát a kumaso törzs a valóságban nem is ezen a vidéken tanyázott. A tohoku-i bárók és szállodák nem rendelték a Suntory által gyártott italokból. A céget annyi dühös telefonhívás árasztotta el, hogy Szadzsi és társai azóta is alig győznek mentegőzni.

A sok szóbeszéd ellenére sincs nagy esély arra, hogy a fővárost a közeljövőben elköltöztetik. Amikor a kormány a minap fölszóhította a minisztériumokat, hogy sorolják föl azon hivatalaikat, amelyeket

"Részvényforradalom"

Az amerikai közvélemény-kutató intézetek felmérése szerint az Egyesült Államokban az emberek többsége a reggeli újságokban részletesen csak a sportrovatot és a tőzsdei híreket, valamint a részvényártományok alakulását olvassa el. Az amerikai dolgozók és nyugdíjasok többsége megtakarított pénzének egy részét tőzsdei ügynökségeken - úgynevezett brokercegekben - keresztül kötvényekbe és vállalati részvényekbe fekteti.

Rohamosan növekszik azoknak a száma, akik nem vagy nemcsak az "idegen" részvények tőzsdei árfolyamát kísérik árgus szemekkel, hanem a saját munkahelyükét is. A "vállalati Amerikában" valóságos forradalom megy végbe évtizedünkben: nagy ütemben bővül azoknak a vállalatoknak a száma, amelyek részvényeik egy részét vagy egészét - egy erre a célra létrehozott külön program keretében - saját dolgozóiknak adják el.

Amennyiben egy vállalat úgy dönt, hogy részt vesz a "dolgozói részvények" programjában, a tőzsdén (általában bankkölcsönből) felvásárolja saját részvényeit vagy azoknak egy részét és ezt a "csomagot" bocsátja a dolgozók rendelkezésére. Az amerikai törvényhozás - felismerve, hogy a tulajdonosok számának nagy arányú növekedése mennyire kedvezően befolyásolja az Egyesült Államok gazdasági teljesítményét - néhány esztendővel ezelőtt különböző kedvezményeket szavazott meg azoknak a cégeknek, amelyek részt vesznek a "dolgozói részvények" programjában.

Megnő a termelékenység

A részlegesen vagy teljesen dolgozói tulajdonba került vállalatok vezetőinek véleménye szerint a dolgozói részvényrendszer valóságos "csodaszert" a cégek számára. Erre mi sem jellemzőbb, hogy csak az elmúlt két évben mintegy 200 részvénytársaság döntött a dolgozói részvényrendszer bevezetése mellett, köztük olyan világszerre ismert vállalatok, mint a Lockheed repülőgépgyár, a Polaroid, a Texaco kőolaj ipari konszern, az Avis autókölcsönző, az Anheuser-Busch söripari óriáscég, valamint a J.C. Penney áruházlánc.

1958 és 1973 között a termelékenység az Egyesült Államokban évi átlagban 2,7 százalékkal növekedett. Az elmúlt 15 esztendőben a termelékenység átlagos emelkedése viszont nem haladta meg az 1 százalékot. A statisztikák tanúsága szerint a dolgozói részvényrendszerben igen nagy mértékben megnő a termelékenység, a Brunswick Corporationnál például, e rendszer bevezetése óta (1983) 50 százalékkal emelkedett. Azoknál a vállalatoknál, amelyeknél a dolgozók egyben részvénytulajdonosok is, e termelékenység 52 százalékkal növekszik gyorsabban, mint azoknál a cégeknél, ahol a dolgozók ilyen jellegű érdekeltiséget nem teremtettek meg.

esetleg az ország más részébe költöztetnének, a lista igen rövidre sikeredett és csak jelentéktelen intézményeket tartalmazott. A Külkereskedelmi és Ipari Minisztérium például csupán a szénbányák környezetszennyező hatását vizsgáló irodáját költöztette volna le. Ugy tűnik, senki sem akarja otthagyni Tokió csillogását. Tulajdonképpen már az is nehezen érthető, hogy a többi nagyváros miért is akarja örökölni a fővárosi problémákat.

A NEW YORK-I TŐZSDE

Javaslatokat tehetnek

A részvényrel rendelkező dolgozók a "vegyes" tulajdonú vállalatoknál is befolyásolhatják az üzleti, a fejlesztési és az egyéb döntéseket. Javaslatokat tehetnek és tesznek a munkaszervezéssel, az üzletpolitikkával, a szociális ellátottsággal kapcsolatban, képviselőik ott ülnek az igazgatótanácsban. Ugyanolyan szavazati jog illeti meg őket a vállalati közgyűlésen, mint a "külső" részvényeseket, megválaszthatják például az igazgatókat.

A dolgozói részvények rendszere és programja az ötvenes években született meg, de igazán a nyolcvanas esztendőben kezdett kibontakozni. Mind Washington, mind pedig az üzleti és pénzügyi világ nagy várakozással tekint kiteljesedésére, mert a rendszeren keresztül látnak biztosítékot arra, hogy meghosszabbodnak a gazdasági fejlődés konjunkturalis szakaszai. A termelékenység növekedése révén pedig javul az amerikai áruk versenyképessége és exportja. Végző soron része lehet a program egy exportoffenzívának, s ugyanakkor hozzájárulhat az import mérsékléséhez, valamint a külkereskedelmi mérleg hatalmas hiányának (1988-ban a deficit 137 milliárd dollár volt) a lefaragásához is.

Mindenkit érint

Az üzleti élet azt is várja a rendszertől, hogy a korábbinál nagyobb ütemben növekedjenek a vállalati profitok és ezen keresztül a beruházásokra, valamint a kutatási és fejlesztési tevékenységre rendelkezésre álló anyagi erőforrások. Különösen az idén "pörögtek fel" a várakozások a dolgozói részvényrendszer iránt. Ennek az az oka, hogy vége felé közeledik az Egyesült Államok gazdaságtörténetének leghosszabb, mintegy 80 hónapja tartó töretlen tellendülése. A recesszió valószínűleg csak 1990-ben éri el az amerikai gazdaságot, de már az év eddig eltelt időszakában is számos jel - az infláció növekedése, a rogyasztás csökkenése, a munkanélküliség enyhe bővülése stb. - mutat abba az irányba, hogy töres következik be belátható időn belül a konjunktúrában. És amikor az bekövetkezik, mi lesz az új részvényesekkel?

Gara Szabolcs

Ha szeret sebesen hajtani, ajánljuk, hogy ezen szenvedélyét Montana államban éltesse ki. Itt ugyanis csak 5 dollár bírságot vetnek ki arra, aki az engedélyezett óránkénti 55 mérföldnél gyorsabban hajt. Az állami törvényhozásban leszavaztak minden javaslatot, amely emelte volna a bírságot.

Költő Babilon vizeinél...

Babilon folyóvizeinél ott ültünk és sirtünk
Mikor a Sionról emlékezünk...
A fűzfákra függesztettük hárfáinkat:
Hogyan énekelnek az Úrnak éneket
Idegen földön?

137. Zsoltár

La Jolla, Californiában 1989. június 25-én 92 éves korában meghalt Moor Peter (Barna József), a "Nyugat" halhatatlan irónemzedékének utolsó itt élő tagja, az első Magyar Tanácsköztársaság leverése után idevándorlásra kényszerült, magyar írók, költők, újságírók, értelmiségiek táborának egyik legkiemelkedőbb, legrokonszenvesebb, feledhetetlen személyisége.

Soha olyan kultúrellet Magyar-Amerikában nem volt, amilyen a huszas-harmincas években folyt New Yorkban. Keves amerikai magyar szíve vérzett annyira a magyar nép sorsa fölött, mint az övé. A nagy depresszió kihatását az amerikai magyar bevándoroltakra senki nem jellemezte erőteljesebben, mint Moor Péter az ő verseiben és társadalmi regényeiben, színműveiben.

A harmincas években ő volt a "Kulturharc" szerkesztője New Yorkban. Lapunk-irta 1932-ben - nem csupán magyar nyelvű tolmácsolója akar lenni az irodalom és művészet segítségével a progresszív szociális eszméknek, hanem bepillantást nyújtva az eszmék világméretű harcába, tudatosította az emigráció helyét és szerepét és segített felszínre hozni rejtett, vagy kallódó értékeit.

Legnagyobb prózai művében, a "Messiasvárók"-ban, azt próbálta bizonyítani, hogy az akkori emigráció számára idegen maradt az amerikai életforma, nem tudott és nem is akart abba beilleszkedni, mert száműzetésének esztendeit kényszerű átmenetnek tekintette és bizott abban, hogy előbb-utóbb visszatérhet a szülőföldre. Pessimisztikus hangvétele ellenére e művének vannak olyan részletei, amelyek a legmélyebb költői ihletettséget tükrözik vissza és maradandó kincsei a magyar irodalomnak.

Állandóan figyelemmel kísérte és hosszú ideig szebbnél szebb megható versekben kommentálta Magyarország tragikus éveinek eseményeit a Horthy-korszakban.

**A dalosok, a költő hervadnak ott
S belsejükből, ha gyér jelt adnak,
Megőrülnek vagy elhervadnak**
- irta József Attila halálának hírére.

Látnoki erővel vetíti előre a közelgő második világháború borzalmait a "Szívünk emberméretű" c. kötetében.

**Boldog-boldogtalan
Halunk millió!
Ki éhen- hallgatag
Ki daccal tört gerinccel
Mostohánk a Föld,
Gyámunk; Belzebub....**

....

**Hogy még birható, ami birhatatlan
Az már magában is leirhatatlan.
Legjobb profétáknak megsápadna színe
Elakadna szava
Megapadna szíve.**

Álmodozott a hazatérésről:

**A szörnyű vivásból majd hazatérek,
Visszajövök áldott jó szívem teerted,
Leccatolom rólad a súlyos vasörvet,
Mind a hiv, aki lát bensőséggel örvend.**

A szendvics ember

Részletek MOOR PÉTER "Messiasvárók" c. társadalmi regényéből

Abban a pillanatban, ahogy a rendőr "night stick"-jét az öreg hóna alá dugta, hogy ezáltal fölemelje, az elhanyagolt utas lefele fűlő szivarzsebéből néhány hervadt papirosdarab fordult ki. A szendvics-ember rettentően rémült arcot vágott és úgy nekifeszült a huságnak, minthogyha egy korlátot akarta volna keresztülvetni magát. Lábát akaratosan megfeszítette, ülepét a rendőr combjának támasztotta s eszelősen a papirdarabokat leste. Jimmy türelmetlenül morgott valami dörmögőset, falnak támasztotta az öreget, a rozsdamart papirosok után nyúlt s az ember egyik feneketlen zebébe gyömöszölte őket. Az egyént magát pedig a folyó partjára a hid alá irányította, mert a hid alja az egy olyan hely, amelyet ittás egyének különösen kedvelnek. Ezt érezte a rendőr, ahogy az árnyékban egy köré ültette az öreget s a szívére kötötte, hogy föl ne merészkedjék az Avenüere, amíg tisztességesebben nem érzi magát. Már amennyiben súlyt helyez rá, hogy jó viszonyban maradjanak. Elvegrevan egyéb dolga is, minthogy részeg csavargókat hurcoljon egyik helyről a másikra.

Azt csak egy propeller idepislakoló szeme vette észre, hogy amikor a parkosított lejtőn lecipelték, amely a folyóhoz vezetett, az öreg abba a zebébe süllyesztette a kezét, amelyikbe Jimmy a szenesedésnek indult papirdarabokat gyűrte. Most aztán, hogy magára maradt, állapotához képest dicséretreméltó izgalommal s amellelt nagy gonddal előhuzigálta őket.

Jó. Hál' Istennek ott volt, megvolt a májfoltos fénykép is az "okmányai" között. Az újraoltási bizonyítvány és egy 1898-ból datált halászati engedély maj, rozsdá és kávéfoltokkal. A fénykép fiatal nőt ábrázolt, nehéz szőke fonatokkal, szelid, ábrándos Margaret-szemekkel. A szemtanu tapasztalából nem emlékezett a szendvics-man erre az édes és jóságos arcra, de amikor ajándékba kapta egy nagynénjétől (lehetett úgy harminc éve is és a hazai partokra

Az amerikai magyar segélymozgalom kérésére és tiszteletére irta alanti megható költeményét:

**Ha muskátlit tehetnék anyám ablakába
Ha leszakíthatnám rémült szemérről a könnyet...
Ott állhattam von lecsokolni azt a könnyet,
Vagy - ha az óra jött -
Forró szokkal pihenésre zarni az édes szemeket
Melyek az élet szent zászlóit lengették
gyermekségem napján...**

**Es hol vagy bátyám, ifjuságom bölcs társa,
Hugaim, hányféle szoródtatok?**

(A legrosszabbra nem gondolhatok.)

**Oh, ha egyszerű magyar házban
Ebédlőnkben ismét fehér damaszk fedne
asztalunkat,**

**Oh, jószagú cipőt raknék elebük,
Éltető vörös bort, mannát...**

Féltucat muskátlit tennek édesanyám ablakába.

Moór Péterrel, akárcsak annakidején Váci Mihállyal, olyan költő lépett át a halhatatlanság küszöbén, akinek szíve szintén "százhuszat vert"... a haladás ügyéért, a magyar népért. Emlékét örökre szívünkbe zárjuk.

Deak Zoltán

Moór Pétert, sok barátján és ismerősén kívül, gyászolja családja: veje, David Anton, leánya Elizabeth, unokája Blaise, Del Mar, Cal.-ban; leánya Marcia Goodman és unokája, Emily New Yorkban.

nem egyszer vitte vissza hajós-sorsa), akkor úgy köttetett a szívére, hogy az pedig fiatalon elhunyt drága édesanyja, abból az alkalomból, hogy vele viselős. Attól kezdve ez a túlédes szempar vezérelte utain nem egyszer. Igen, nem egyszer ezek a szemek (ezeknek a szemeknek gondviselő, misztikus és megfoghatatlan lénye) volt az, amely megakadályozta sokszor, hogy kárhóztató és méltánytalan cselekedetekre adja fejét. Az egyhangú és mégis szemmibevesző évekkel ez a misztikus anyaság csak még áhitatosabbá és fenségesebbé szárnyasodott el benne, s ma sem akadályozta meg a meghatódásban az a tény, hogy a fényképről leolvasható életkor oly személynek is lehetne tulajdona, akinek ő meg egyenesen nagyszülője lehetne. Nyilvánvalóan tünhetik, hogy e szendvics-man elképzelésében valamennyi emberfiának huszéves az anyja, amiként Jézus anyja is fiatalon tündöklök.

Fiúi rajongása sokszor előntötte a szennyessing alatt kihagyóan lüktető rozoga szívet. A fénykép (a legsirnivalóbb fényességek e képe) a szív és ing fölött pedig, csudára maig is elkísérte dülöngő útjaira. Holott, ha van, ami beleje vésődött, hát ez a kép...

Nézi, nézdegéli a vizenyős-kocsonyás legyöngült szemével. Szűrő, sárga lámpa messziről tűz a képre. És panaszra hasad az öreg fiui szív... Pedig, amióta romlásnak indult, az utolsó években nem merte háborgatni a boldog anyát. Most, most azonban már nem túrtóztetheti magát. Hozzá kell fordulnia. Privát gondviselőjéhez. Hiszen rossznak rossz volt már mindig ebben a legutóbbi időben, de a mostani, az kiveri a verejtéket a testen. Hiszen ez még a legrosszabbjához sem hasonlít.... Elhajlik tőle minden szalmaszál is. És áhitat lopózik a fardat tekintetében...: Hátha az anyja, e boldogasszony bősége és fiatal ereje egy kis alamizsnát sugározna rá! Elhiszi a szív most könnyen. Glóriás, fiatal anyja nem tagadna meg tőle semmit se. Ennyi bizonyos. Olyan biztató homlokának derüje, s a szőke fonatok bősége... Innen jöhet segítség. Hisz az anyja most is jövődó fiával teljes, aki: ő. Ez a bőség feleje fordul, számára árad... érte van.... Ellentétben ennek a szerte nagy, városnak a gazdagságával, bogóztatós géprendszerével és jól működő, villámlábon villanó klappolással. Mindamihez fikarcnyi köze sincs. Amiből ki van kapcsolva, végérvénnyel lehantva és eltávolítva, beleértve nem kevésbé a tizcentes szuszogót is, ahol legalább álomport hinthetne heptikus életének szemei közé....

Jaj, de le is maradt a robogó subwaykról, a száguldo autóbuzsokról, restaurantok tányércsörrenéséről, boltok piacok és házak elevenjéről... Egy New York-i, Ó...

(folytatás a 10. oldalon)

Dr. SZABÓ ENDRE

**BELGYÓGYÁSZ SZAKORVOS
ENDOKRINOLÓGUS**

V. new yorki orvostudományi egyetemi tanár
**Cukorbetegség, pajzsmirigy problémák és
egyéb hormonzavarok diagnózisa és kezelése**

**220 East 69th Street
NEW YORK, N.Y. 10021**

Telefon:

(212) 628-5626

Appointment csak előzetes bejelentéssel

Haraszi Endre

A Nagy Francia Forradalom közvetlen előzményei

Gondolom, mindenki tudja, hogy miért aktuális ebben az évben a "Nagy Francia Forradalomról" beszélni. Julius 14-én 200 évvel ezelőtt, - Párizsban a forradalmi tömeg elfoglalta a Bastille-t, a politikai foglyok hirhadt börtönét. Bár ez a forradalom tulajdonképpen tiz esztendőn át - 1789-től 1799-ig - tartott, dicsőséges és véres tényét ez az egyetlen nap, - július 14-e - szimbolizálja. Nem vitás, hogy Franciaországban - és szerte a nagyvilágon - hatalmas és fényes ünnepek várhatók a kétszáz éves forduló alkalmából, hiszen ez a történelmi földrengés nemcsak a franciák ünnepe, hanem mindenkié, aki érzi tudja, hogy e forradalommal új fejezet kezdődött a történelemben. A győztes polgári forradalom megdöntötte Franciaországban a feudalizmust, magához ragadta az államhatalmat s azzal, hogy meghirdette a "szabadság, egyenlőség, testvériség" jelszavait, új, ragyogó, reményteli csillagot tűzött más, rabságban élő nemzetek égére is.

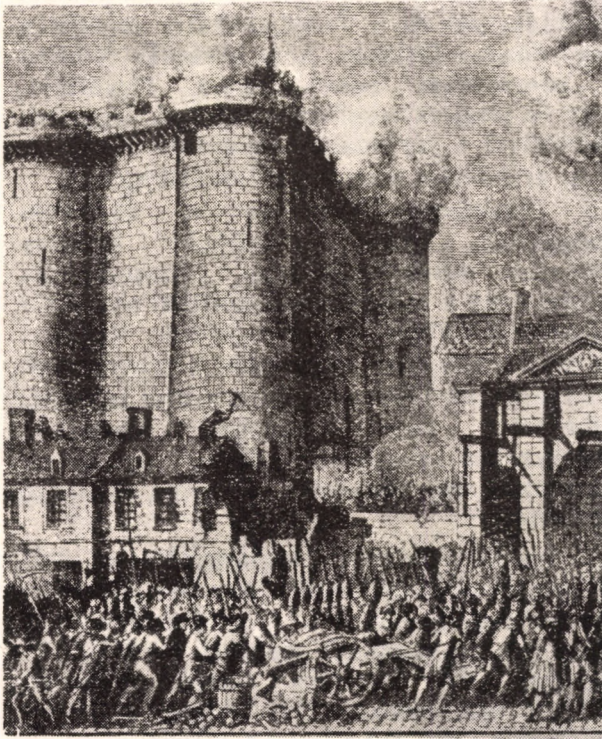
Gondoljunk csak a magyar felvilágosodás költőjének, Batsányi Jánosnak /1763-1845/ 1789-ben írt soraira, melynek "A franciaországi változásokra" címet adta, s melyet közvetlenül a párizsi események, illetve a Bastille lerombolása után írt:

**"Nemzetek, országok! kik rut kelepében
Nyögtök a rabságnak kínos köteleiben,
S gyászos koporsóba döntő vas-igátok
Nyakatokról eddig le nem rázhattátok;
Ti is kiknek vérét a természet kéri,
Hiv jobbágyitoknak felszentelt hóhéri!
Jertek, s hogy sorsotok előre nézzetek,
Vigyázzó szemetek Párizsra vessétek!**

Bizony ez a forradalom nemcsak a franciáké volt, hanem többé-kevésbé az egész világe, a reménykedő emberiségé, mely ekkor még nem sejtette, hogy - mint a legtöbb forradalomnak - ennek is lesznek sötét árnyoldalai, baljóslatú, véres-sáros utóhangzása. Remélem, érthető, hogy a cimben azért használtam a "nagy" jelzőt, mert a franciáknak számos forradalmuk volt s ez a kétszáz esztendővel előtti volt az, amely valóban nemcsak az övék, hanem az egész emberiségé.

Az idősebbeknek emlékeztetőül, egy régesrégii iskolai anyag ismétléseül, az ifjabbaknak tanulságul írom meg a közvetlen előzményeket, - egészen 1789 július 14-ig bezárólag. Hangsúlyozom, hogy csupán a "közvetlen" előzményekre terjedek ki, hiszen - a történelem végtelen és bonyolult láncolatú, - s ha oknyomozásunk során minden gyökérszálat felszínre akarunk hozni, akkor akár évszázadokra is visszamehetnénk.

Volt egyetemi diaktársaimra gondolok, akik izzadó üstökkel ültek a vizsgaasztalnál és arra a kérdésre, hogy 1789-ben mi is okozta a Bourbon-monarchia bukását és az "Első Köztársaság" megalakulását, ahányan voltak, annyiféleképpen válaszoltak. Valóban igen bonyolult probléma ez, hiszen itt az ok-okozatok őserdei liánhoz hasonló egybefonódásáról van szó. Gondolhatunk az "Ancient Regime" erőszakos és korrupt hatalmára, a parasztság kíméletlen adókkal való kizsákmányolására, amely a jómódú polgártól, a sárbaragadt jobbágyig szinte mindenkit felháborított. Gondolhatunk arra, hogy már a XVIII. szá-

A Bastille ostroma, 1789. július 14.

zadban kialakult az a francia felvilágosodott irodalom, melynek hatása kiterjedt Európa egész kulturájára s a maga racionalizmusával átváltoztatta az emberek gondolkodását, mintegy szellemileg-lelkileg előkészítve a forradalmat. Ez az új szellem legelőször és legteljesebben Voltaireben (1694-1778) testesült meg. A szabadgondolat jegyében támadta mindazt, ami az egyházon, államon, a társadalmon belül a modern ember szemével és kritikai érzékével támadható volt. Mellette Montesquieu (1686-1755) volt az, aki ragyogó stílusú műveivel rohamozta meg a rideg és merev abszolutizmus intézményét. Ezt az irányzatot betetőzte az enciklopédikus mozgalom, Diderot (1713-1784) vezetésével. A kritika szűrőin átszűrve foglalták össze a korszak akkori tudását és támadták egy megkorhadt társadalom összes pillérét. Nyomukban egy új világfelfogás terjedt el. Külön kell említeni Rousseau-t (1712-1778), aki a természethez való visszatéréssel akarta a társadalmat újjászervezni, megadva a dőfést az elfáradt klasszicizmusnak és kezdeményezve a romantikus világszemléletet.

Az okokat kutató sokat olvashat a francia polgárság kialakulásáról és éppoly lassú, mint amilyen biztos megerősödéséről, - itt-ott még az arisztokrácia terhére is. Ez a polgárság már elég öntudatos és hatalmas erejű volt ahhoz, hogy megérezhesse: ütött a feudális arisztokrácia órája és fokozatosan kezébe veheti a hatalmat. Kár volna figyelmen kívül hagyni azt, hogy a franciák előtt volt már az Egyesült Államok forradalmának lelkes példája; egy fiatal nemzet - Washingtonnal az élén - harc során szüntette meg gyarmati létét és a philadelphiai kongresszuson, 1776 július 4-én, kimondta az Angliától való elszakadást.

Fentebb csupán a legjelentősebb okokat említettem s e szerény írás keretében még csak kísérletet sem teszek, hogy rámutassak ezen okok egymásbefonódásának, komplikált egymásrataltságának kibogozására. Akit a téma különösképpen érdekel, az amúgyis ki fogja keresni a megfelelő könyvtári műveket és el fogja olvasni mindazokat a cikkeket, tanulmányokat, melyek a 200. évforduló kapcsán a különböző nyelvű újságokban megjelennek.

Érdekes azonban rámutatni arra, hogy a Bourbon-dinasztia a forradalmat megelőző évszázadokban általában mindig győzedelmesen harcolt és Franciaország majdnem háromszor olyan népes volt, mint - többször is szerencsésen legyőzött vetélytársa - Nagybritannia. Egy ilyen katonailag is erős ország, mely roppant mezőgazdasági erőforrásokkal, virágzó szövőiparral, pompás utakkal és csatornákkal, hihetetlen mértékben megnőtt külkereskedelemmel rendelkezett - hogyan kerülhetett ilyen meredély szélére?

Szem előtt tartva az előbb már felsorolt különböző politikai-társadalmi okokat, - pénzügyi természetű volt a baj. Franciaországot félelmetes csőd fenyegette. Nem lehetett következmény nélkül, felelőtlenül folytatni azokat a hosszú háborúkat, melyek a "Napkirály", XIV. Lajos (1638-1715) dicsőségét voltak hivatva minduntalan újra és újra bebiztosítani. Nem lehetett végtelenségig tékoználni a nemzeti jövedelmet, mint ahogy az XV. Lajos (1710-1774), illetve legjelentősebb szeretői, Pompadour és Dubarry asszonyok idején történt. Az amerikai forradalmat már olyan francia kormány támogatta 1775 és 1783 között, amely már valóban nem rendelkezett e támogatáshoz elegendő anyagi eszközökkel. Mikor XVI. Lajos (1754-1793) 1774-ben a trónra lépett, a huszéves, tapasztalatlan és elkényeztetett uralkodónak már is olyan gondokkal kellett szembenéznie, melyeket igazában nem is értett s melyek erőskezü reformokkal való megszüntetésére képtelen volt: a reform-igények pénzügyi, társadalmi és politikai jellegűek voltak.

Az ifjú király jóindulatú volt, de teljesen hiányával annak az erélynek és tapasztalatnak, amely országa romlott közállapotának orvoslására szükséges lett volna. 1770-ben, tehát 16 éves korában, feleségül vette a 15 éves Mária Antóniát (franciánsan: Antoinette-t), ki Mária Terézia császárnő (magyar királynő) leánya volt. Osztrák származása miatt már kezdetben rendkívül népszerűtlen volt és ezt a népszerűtlenséget még csak fokozta az, hogy a közvélemény az udvar notórius kicsapongásai és pazarlása miatt valószínűleg minden újdonsült uralkodónál gyűlölt volna. Mária Antoinette is szerette a tékozlo mulatozásokat, - melyik gyermekasszony ne szerette volna, ha a fényes párizsi udvarba csöppen?, - tehát folytatta a pazarlást, ugyanakkor, mikor a kincstár válságban volt.

Tanácsadói ösztönzésére az ifjú király hajlandó volt tanulmányozni a gazdasági válságra utaló állapotot. Talán-talán az egész életében selyemben, bársonyban tartott, elkényeztetett urficska is kezdte már megérteni, hogy Franciaországban hiányzott az annyira óhajtott társadalmi egyenlőség, a méltányos adózás s nyoma sem volt politikai szabadságnak. Középkori kiváltságok árasztották el az állam testét s e kiváltságok zömét a multban megszontosodott egyház, a nemesség bírta, de kiváltságokkal rendelkeztek a vidéki rendi gyűlések, a bírák és a kereskedelmi céhek is. E kiváltságok korrupttá tették az igazságszolgáltatást. Az adóteher túlnyomó része a legszegényebbek hajlott vállára hárult.

A felvilágosult filozófusok hatására Franciaországban ekkor már ott élt Európa legértelmesebb középosztálya, de a konzervatív államapparátus elzárta az érvényesülés útjait a hadseregben, a hajóhadnál, az egyházban és a magisztrátusban is.

Beszélni kell itt a francia főpapságról, mely - láthatóan - már régen nem járt a krisztusi elvek útján. A főpapok hihetetlen fényűzésben éltek, de semmiféle

(folytatás a 8. oldalon)

A NAGY FRANCIA FORRADALOM....

(folytatás a 7. oldalról)

adó fizetésére nem voltak kötelezhetőek. Mindenféle rebesgették papokhoz nem méltó világias életüket és erkölcsökbe utkozó magatartásukat. A nemesség zöme nem birtokán élt és semmiféle társadalmi funkciót nem látott el. Felszedte jövedelmeit, a hüberi robotot, kiskirályként birtokolta területet. Jobbágyaik szeretetét, ragaszkodását már régen elvesztették, - gyűlölet környékezte őket. Szerepük csak annyi volt, hogy a király pompázatos udvarában piperköckent, hereként lebzseltek.

A nép élelmezése igen bizonytalan volt; - ugyanakkor, mikor a felsőbb osztályok szemére dobták a már felhabzsolhatatlan maradékot, a nép egy része az éhhalál borzalmaival került szembe. Ennek francia földön nem az elváróság volt az oka. Tény, hogy a XVIII. század második felében Párizsban már háromnegyedmillió lakosa volt (!), de az ipar és a földművelés módszereiben az ország még a századokkal előtti Középkornál tartott.

Az ifjú király - ha nehezen is, - többé kevésbé megértette, hogy sürgős tennivalói vannak. A II. Frigyes-Mária Terézia-II. József-féle "fölvilágosodott önkényuralmi" szerepre alkalmatlan volt. XVI. Lajosban megvolt az erény, becsületesség, józan ész és szeretetreméltóság, de uralkodni nem tudott. Hagyta azt is, hogy az osztály felelőség föléje kerekedjen, Mária Antoinette-t pedig bíráloji afféle szírennek tekintették, aki az állam ingatag hajóját katasztrófális zátonyra viszi.

Mikor a nincstelen, elkeseredett tömegek aránya az összlakossághoz képest egyre nőtt, a király már nem tétovázhatott tovább. Mindig valósággal hajszolta a népszerűséget és most már ez teljesen elveszni látszott. Összehívta a parlamentet és a közgazdász Robert Jacques Turgot-ot, kit általában Franciaország "jobbik eszének" tartottak, bizta meg a helyzet rendezésével. Turgot erőteljesen próbálta szabályozni az udvar és a kormány kiadásait, el akarta törölni a céheket, fel akarta szabadítani a gabonakereskedelmet. Ezek a reformok nem tetszettek sem a főpapoknak, sem a gazdag nemességnek. Őket nem érdekelte az ország jóléte, csupán saját előjogaik megtartása. A királyné teljes súlyával mögójük állt és a határozatlan, habozó uralkodó tizenhárom hónap után Turgotot elbocsájtotta, semmivé téve annak bevezetett reformjait. Maga sem sejtette meg ekkor, hogy a király intézkedése arrogáns provokáció volt a polgárság, a munkásság és a parasztság ellen s ezzel tulajdonképpen utat nyitott a forradalomnak. Turgot kinevezése 1774 augusztusában történt, elbocsájtása 1775 szeptemberében. A soronkövetkező 14 esztendő során puskaporként gyűlt az elkeseredés Franciaországban, hogy aztán bekövetkezzék a hatalmas robbanás.

DR. GERGELY ANNA belgyógyász szakorvos

kórházi affiliációval
(magas vérnyomás, cukorbetegség, szív
tüdő, máj, gyomor és egyéb megbetegedések)

RENDELÉS ELŐZETES BEJELENTÉSRE

HÉTFŐ, SZERDA: délután 3.30 - 6 óráig
KEDD, PÉNTEK: délelőtt 9 - 1 óráig

Teljes kivizsgálás

330 East 79th St. #1-D
(1st és 2nd Ave., között)

Tel.: (212) 737-0370

Medicare-t és privát biztosítást elfogadok

A SZOT

kapcsolatot keres a Világbankkal és a Nemzetközi Valutaalappal

BUDAPEST. A Szakszervezetek Országos Tanácsa lépéseket tett annak érdekében, hogy felvegye a kapcsolatot a Nemzetközi Valutaalappal és a Világbankkal - mondotta Nagy Sándor főtitkár. Arra kívánták felhívni a nemzetközi pénzintézetek figyelmét, hogy feltételeik megfogalmazásánál legyenek tekintettel a társadalmi egyensúly kérdéseire is, érzékeljék a szociális feszültségeket.

A szakszervezetek és a különféle mozgalmak, pártok viszonyát taglalva kiemelte: eddig helyesnek bizonyult az az elv, hogy a mozgalom a politikai pártoktól függetlenül kíván tevékenykedni. Nehezíti az együttműködést, hogy azok a szervezetek, amelyeket az Ellenzéki Kerekasztal tömörít, láthatóan nem minden kérdésben cselekszenek szuverén módon, nagyon is korlátozza őket néhány erőteljes fellépésű szervezet.

A testület, miután megtárgyalta a múlt évi gazdálkodásról készült jelentést, személyi kérdésekben is döntött. A szaktanács saját kérésükre 12 személyt mentett fel a SZOT-tagsága alól: közöttük Gáspár Sándort, a SZOT volt elnökét, Gál Lászlót és Virizlay Gyulát, a SZOT egykori alelnökét.

Újjáalakul

a Keresztény Demokrata Néppárt

BUDAPEST. - Világnézeti alapon álló párt vagyunk, de nem egyházi és nem telekezeti párt - szögezték le a szervezőbizottság tagjai azon a budapesti nagygyűlésen, amelyen bejelentették: a koalíciós évek legnagyobb ellenzéki pártja, az egykori Barankovics Párt utódjaként újjáalakul a KDNP. "Közjó, haladás, a béke érdekében", hirdették a szónokok a XI. kerületi József Attila Gimnázium dísztermében összegyűlt mintegy 300 érdeklődő, regisztrált párttag előtt.

Vizsgálat Tabajdi Csaba ellen

BUDAPEST. Kimmel Emil, az MSZMP helyettes szóvivője megerősítette azt a lapjelentést, amely szerint az MSZMP KB vizsgálatot indít Tabajdi Csaba, a KB külügyi osztály osztályvezető-helyettese ellen, akit állásából felfüggesztettek. Tabajdi Csaba a múlt héten a La Stampa című olasz újságnak adott nyilatkozatában azt mondotta, hogy a dél-keleti irányból - Romániából - fenyegető veszélyre való tekintettel át kell értékelni a magyar védelmi politikát.

Mint illetékes helyen közölték, semmi tétele ilyen természetű átértékelő munka nem folyik.

Jelképes laktanyafoglalás Szombathelyen

Szombathelyi fiatalok jelképesen elfoglalták a szovjet katonai egység távozásával megüresedett szombathelyi laktanyát. A demonstrációt a Fidesz két csoportja szervezte.

A laktanya melletti téren felolvasták a honvédelmi miniszterhez intézett, sok aláírással megerősített levelet, amelyben - Szombathely lakossága nevében - azt kérik, hogy a tárca térítésmentesen adja át a városnak a laktanya megüresedett épületeit, köztük a tíz éve épült 239 tiszti lakást.

Nyilatkozik Kádár János

VIII.

Szóval kértem a leváltásomat. Új beosztásom a pártközpontban volt. A Politikai Bizottság tagjaként, főtitkár-helyettesként működtem. Egy este, emlékezetem szerint 1950 augusztusában lehvátott magához Rákosi. Beszélgetés közben azt kérdezte tőlem, ki volt illegális kapcsolataim közül az, aki továbbította nekem azt az üzenetet, hogy Schiffer Pál lakásán találkozhatok Szakasits Árpáddal. "Mi ugyanis minden régi kapcsolatot megkérdeztük, és egyik sem továbbította neked ezt az üzenetet" - mondta Rákosi.

- Mire akart kilyukadni?

- Ez hamar kiderült. Azt mondta, hogy az akkor már őrizetben lévő Szakasits Árpád bevallotta hogy Hetényi rendőrspiclije volt. Tessék elképzelni azt az állapotot. Akkor már az 1951-es pártkongresszusra készültünk, ami február végén, március elején volt. Két bizottság foglalkozott az előkészítéssel, az egyiket, a szervezőbizottságot, én vezettem. S akkor Rákosi hetenként egyszer-kétszer az esti órákban lehvátott magához, s egyre csak azt hajtogatta: "Váld már be, hogyan kerültél te a Schiffer lakásba a Szakasitssal való találkozóra, ha egyszer a kapcsolataid nem továbbították az üzenetet. Mellesleg jóval később, a börtönben jutott eszembe, hogy a találkáról szóló üzenetet Péter Gábor hozta. Ennek azonban akkor már nem volt jelentősége.

- Szólt-e elvtársainak vagy feleségének Rákosi gyanúsításairól?

- Dehogyan szóltam. Nem szóltam én senkinek, annyira szégyelltem magam. Egy alkalommal Rákosi újra elővett. Unszolt, mondjam el neki nyugodtan, mi történt akkor. O ugyanis meg akar menteni engem, ha lehet, de melléfogni sem akar.

- Ön mit mondott?

- Azt válaszoltam, Rákosi elvtárs, az nekem egy kicsit kellemetlenebb lenne, mint magának, ha melléfogna.

- Végül is mikor vették őrizetbe?

- Zöld Sándor halála után rögtön. De az én letartóztatásomnak is voltak előzményei. Mint említettem, az 1951. februári II. kongresszusra készültünk, amelyen én voltam az egyik korreferens. (Kádárt a kongresszus a KV, a PB és a titkárság tagjává választotta. Ennek ellenére a kongresszusi jegyzőkönyvből már kihagyták a nevét minden testületből, s kongresszusi referátumát sem közölték. - A szerk.) Közelgett május elseje is. Ahogyan az akkor szokás volt, a kerületeknek és a nagyobb üzemeknek kiosztották a Politikai Bizottság tagjainak a portréit, majd egyszer csak magyarázat nélkül beszédtek őket.

- Köztük az Önt is?

- Hát persze. Nyilván azért vették vissza, mert ők már tudhatták, hogy mi fog történni, de május elseje előtt nem akartak letartóztatni. Viszont azt sem akarták, hogy az emberek az én portrémmal vonuljanak fel. Ezt csak később értettem meg.

- Hogyan történt a letartóztatás?

- Azon a bizonyos napon valaki felhívott telefonon.

- A munkahelyén vagy a lakásán?

- A lakásomon. Ebédidőben volt. En ugyanis haza jártam ebédelni, mert mindig későig dolgoztam. Szóval felhívott valaki, és megkérdezte, hogy mit csinálók. Mondtam neki, hogy ebédelek. "Hát azután mit csinálnsz," - faggatott tovább. - Hogyhogy mit csinálók, megyek vissza dolgozni, feleltem. Erre aztán letette a telefont.

folytatjuk

HAJÁPOLÁS

Hajunkat időnként, ha rugalmatlanná vált, fel kell frissíteni. A leggyakoribb gondot a száraz, illetve a túl zsíros haj okozza. Ez korpásodást és más rendellenességet is okozhat. (A vitaminhiány fejünk bőrére is rossz hatása.) Először tehát ezek gyógyításával foglalkozunk.

A balzsamos öblítés minden hajtípusnak jót tesz, de a balzsamot mindig le kell öblíteni tiszta vízzel.

A száraz haját jellemzik: a töredezett, szétváló hajvégek, a merev, fénytelen hajsza-lak, a frizura kócos hatása. Az ilyen haját lehetőleg jó minőségű olaj- illetve balzsamsamponnal mossuk. Mosás után alkalmazzunk krém-vagy olajpakolást. Kaphatók pakolókrémek, de magunk is

összeállíthatunk zsírosító pakolásokat. Ilyen például a ricinusolaj és balzsam fele-fele arányú keveréke, a majonéz (tojássárga+étolaj). Alkalmazása: egyszer megmossuk a haját, majd a pakolást egyenesen felkenjük a fejbőrre és körkörös masszírozó mozdulatokkal jól beledolgozzuk a hajba is. Meleg vízbe mártott frottír törülközőt teszünk a fejünkre, erre műanyag fürdősapkát így hagyjuk 20-30 percig. Ezután megmossuk a haját és bebalzsamozzuk, majd ismét átmasszírozzuk. Végül gyengén ecetes vízben öblítjük, ez szép fényt ad a hajnak. Az utolsó öblítő-víz majdnem hideg legyen.

A zsíros haj természetellenesen fényes, tapadós, összeesik, kellemetlen illatu, nem tartja meg a frizura formáját. A pakolást ugyanúgy alkalmazzuk, mint az előzőekben, csak más készítményekkel. Jót tesz a tojásfehérje-pakolás; felvert tojásfehérjét kenünk a fejbőrre, vagy kevéske élesztő és 1 tojásfehérje felvert habjának a keverékét.

Fontos az egészséges étrend, sok zöldség-gel, gyümölcssel, kevés zsíros, fűszeres étel. Jó hatású a fejbőr rendszeres kvarcolása (naponta 2-3 perc). Ennek eredménye már 3-4 kezelés után érzékelhető. A legjobb gyógymód, ha sokat vagyunk szabad levegőn. A haj megfelelő kezelése után jöhet a frizura készítése.

Amerikai Magyar Szó
130 E 16 St. New York, N.Y. 10003

Én is szeretnék hozzájárulni az évi lapfenn-tartási kampányhoz és mellékelem adom a nyomat \$ összegben.

NÉV:

CIM:

Nők Világa

KIÜTÉS A KARPERECTÓL

5500 allergiás beteg adatait komputer értékelte a nürnbergi egyetem bőrklinikáján, írja a Natur című lap. A vizsgálatból kiderült, hogy a legtöbben nikkellel érzékenyek, a második két allergiaokozó a gyakoriság sorrendjében: a kobalt és a kálium-dikromát. A környezetszennyezéssel egyenes arányban nőnek a bőrbetegségek is.

Feltűnő, hogy főként nőknél gyakori a nikkellergia. Ok: leginkább ők hordanak divatékszereket, bizsút. Az érzékeny bőr kiütéssel, hólyagokkal reagál ezekre az anyagokra. Még a farmernadrág gombja is kellemetlen tüneteket okozhat. Ezért jó, ha óvatosak vagyunk a nikkeltartalmú anyagokkal és kerüljük hosszabb érintkezéseket a bőrrel.

Nikkelt tartalmaznak: a divatékszerek, a farmernadrágok gombjai, a csatok, a cipzárok, az óraszíjak, a szemüvegkeretek, a fűvös hangszerek, az evőeszközök, a szerszámok, a mosószer, a cement, a műtrágya, festékek és mázak.

A másik két leggyakoribb allergiaokozó hordozóit is érdemes megemlíteni. Kobalt van a festékekben, mázakban, műtrágyában, mosóporban és nikkeltartalmú fémtárgyakban. Kálium-dikromát pedig a cementben, cementvakolatban, a rozsdagátló és fakonzerváló szerekben, tintában golyóstoll-festékekben, a gyufa fejében(!), a cipókrémekben.

Nagyobb fatör-zsek darabolásához ugynevezett fűrész-bakot használunk, mert a ráfektetett fát úgy könnyebb, kényelmesebb elfűrészelni. Hogy ne essen le a már megrövidült fahasáb se, a fűrészbak közepére szegekkel betétet erősítünk, azaz egyszerű V-alakúra reszelt deszkadarabot.

SOBEL OVERSEAS CORP.

IKKA ORSZÁGOS FŐÜGYNÖKSÉG

330 East 79th St., Suite 1C,
New York, N.Y. 10021

TEL.: (212) 535-6490

Vámmentes küldemények

PÉNZKÜLDÉS

Műszaki cikkek • Kocsik • Csemegecsomag
Televíziók • Háztartási gépek stb.

FORDULJON IRODÁNKHOZ
TUZEX - CSEHSZLOVÁKIÁBA

KONYHA
Házi-
asszonyoknak

KAPROS TÖLTIKE

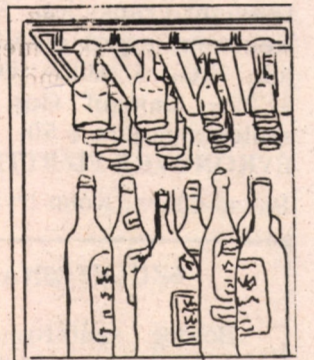
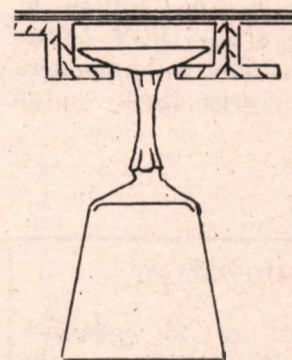

Hozzávalók: 1 font darált sertéshús, 4 oz rizs, 1 db. tojás, 12 db. szőlőlevél, 1 db. szőlőinda, 2 evőkanál olaj, 1 evőkanál liszt, nagy csokor kapor, 1 kis pohár tejföl, só, törött bors, kevés citromlé.

Először megfőzzük félig a rizst, majd összegyúrjuk a hússal, tojással, sóval és a törött borssal. A nem permetezett szőlőleveleket leforrázzuk majd töltelékkel készítünk és a levelekbe tesszük. Cérnával átkötjük és sós forró vízben kb. 30 percig főzzük. A vízbe a szőlőindát is beletesszük.

Olajból, lisztből világos rántást készítünk s annyi főzővízzel engedjük fel, hogy sűrű mártást kapjunk. Beletesszük a finomra vágott kaporot, citromlevet. Összeforraljuk, tejfölözzük, majd a töltelékkel együtt egy-két percig forraljuk.

Pohártartó

A poharak elhelyezése sokszor okoz gondot a kis méretű szekrényekben. Egyszerű és könnyen megoldható pohártartót ajánlunk most a barkácsolóknak. Először is a szekrény mélységének és szélességének megfelelően leszabunk egy rétegelt lemezt. Erre erősítjük fel az ugyancsak méretre szabott acél- vagy műanyag sánt, de lehet ez szegőléc is. Az így elkészített tartórendszer néhány facsavarral felerősítjük a szekrény belsejébe.

Ha a felbontott uborka tetejére friss tormát teszünk, finom ropogós lesz.

Terjessze Lapunkat

LOS ANGELESI MAGYAR MUNKÁS OTTHON

1251 So. St. Andrews Pl. LA, Cal. 90010
Telefon: (213) 737-9167

A Los Angelesi Magyar Munkás Klub minden kedd d.u. 1 órakor a fenti címen tartja összejöveteleit.

A Női Kör minden kedden teát, süteményt, szolgál fel és vendégeket szívesen látunk.

Lapkezelő: **Jéhn Ferenc**. Kedden d.u. 1 órától a Munkás Otthonban az olvasók rendelkezésére áll. Lakás címe:

151 N Locust St. Apt. 205

Inglewood, Calif. 90301. Tel: 671-7391

Ujságok a fenti címen kaphatók

Betegség vagy más ügyben kérjük felhívni: **Jéhn Ferencet 671-7391,**

LOS ANGELES
SZERVIZETI ÖSSZEJÖVÉTELEK

Minden hó 1. kedd d.u. 1 órakor az
Otthon és a Női Kör taggyűlése
Minden 2. kedd 1 órától **Társasjáték**
Minden 3. kedd 1 órától **Kultúrelőadás**
Minden 4. szerda 1 órakor **Nyugdíjasok**
gyűlése az Otthonban
Minden 5. kedd 1 órától **Sajtógyűlés**

In Memoriam

Kosotán Lajos, 1961. júl. 13. Los Angeles, Ca.
Mikulás Erzébet, 1977. júl. 17. Venice, Fl
Kolumbán Vilmos, 1962. júl. 17. Los Angeles, Ca
Kosogovits Anna, 1974. júl. 16. Van Nuys, Ca
Varga Dénes, 1980. júl. 18. Clifton, NJ
Kovács Helen, 1985. júl. 19. Toronto, Ont.
Havasy Sándor, 1982. július, Budapest
Kotzmann Gyula, 1988. július, Allentown, Pa.

FENNTARTÓ GÁRDA

Köszönettel nyugtázzuk az alábbi adományokat

nű=naptárüdvözlöt nf=naptárfelülfizetés

Diamant Frank júl. F.G. \$ 10.- Lillian K. Neumann angol oldalért \$ 5.- Deák Zoltán júl. F.G. \$ 100.- Erb John a kampányra \$ 25.- Gamauf Gus & Terus Deák Zoltán születésnapjára \$ 50.

ÉVKÖNYVRE FIZETTEK:

Bacsó Clara, Kohn Irving

SZÜLETÉSNAPI ÜDVÖZLET

Boldog születésnapot és jó egészséget kívánunk kedves Deák Zoltán szerkesztőnknek, hogy még sokaig végezhesse nemes munkáját lapunk és olvasóink érdekében.

Gamauf Gus és Terus

REAL ESTATE

CONDO ELADÓ

2 hálószobás, 2 fürdőszobás

szép európai butorral

Ára 92.500.- dollár

MIAMI BEACH, Fla.

Telefonon érdeklődök este 6 után

(305) 949-6873

FIGYELEM!

Értesítjük kedves olvasóinkat, hogy **lapunk a szabadságok miatt nem jelenik meg július 27-én, augusztus 3-án és augusztus 10-én.**

HELP WANTED

KERESEK GYERMEKSZERETŐ ASSZONYT

aki 3 hónapos babyre vigyázna és egész könnyű háztartási munkában segítene.

Angol tudás szükséges

AZ ÁLLÁS MANHATTANBEN VAN
hétfőtől péntekig

reggel 8.30-tól este 6.30-ig

Hívja:(607) 547-7479 számot (collect)
vagy (212) 598-0150 számot

Employment Opportunities

International Transportation Company
SPECIALIZING IN TRAFFIC FROM
EASTERN EUROPE TO THE U.S.

is seeking for a native Hungarian to
coordinate import and export
traffic to Hungary.

Solid background, articulate in English,
and U.S. work permit required.

Please send resume to:

408 Eighth Avenues, Suite 6 C.
New York, N.Y. 10001

Magyarországról érkezett
középkorú tanárno

BABYSITTER-HOUSEKEEPER

munkát vállal

Telefon minden nap este:

1- 718-852-4192

Floridai Híradó

Miami Women's Club 454 NE 58 St.
egy utca a Biscayne Blvd-tól nyugatra,
a Biscayne Blvd-on a 3-as és 16-os
busszal. Indul a SE 1 St.-től.

Elegendo parkoló

Minden hétfőn társasdelután a klubban,
ahol a szórakozni vágyó tagjainkat
és barátainkat szeretettel várja a
Női Osztály, Farkas Lili elnöknő vezetése-
sével. Kávé és sütemény felszolgálva.

Telefon: 861-3743

BEJELENTÉS

A Kultur Klub a nyári hónapokra
bezárja kapuit. Október első hétfőjén
nyitunk ki újra és várjuk kedves ven-
degeinket.

A Vezetőség

HA ELŐFIZETÉSE LEJÁRT

szíveskedjék annak meghosszabbításáról
idejében gondoskodni.

Egy évre \$20.- Félévre \$ 12.-

Kanadába és Európába egy évre \$ 25.-

Megújításra: \$

Évkönyvre: \$

Név:

Cím:

Város: Állam:

Zip Code:

AMERIKAI MAGYAR SZÓ

130 East 16th Street, New York, N.Y. 10003

A SZENDVICS EMBER

(folytatás a 6. oldalról)

Lopva, mégegyszer megnézi magának a képet, de már dugja is el, valamelyik rejtőbe. És föláll. És már nem is dülöng olyan rendhárítóan. Mert másfajta szíverősítő is duzzad most benne. Dagad, dagad, a rossz szíve... Óh, Sweet Jesus, Te édes... Halad előre a kikopott köveken, a vízmentén. Simogatná még a köveket is... Megtalált célok dagasztják. Most egész egyszerűen haza fog menni, mert itt már nem bírja tovább. Más se bírná... Itt neki beföllegzett már cudar-végtelenül es véges-véglegesen. Milyen jó, hogy eszebe jutott. Egyszerű: hazamegy ahhoz a legédesebb anyához, aki gondját viseli, mint ahogy a fényképek megfelelően is a fia érdekében árad...

Teherhaió túlköl hosszan, oblósen, figyelmeztetően. Még hazulról ismeri ezt a hivatalos, objektív vészharangot. Még a norvég kikötőkből... Ismeri... Biztos, kitartó lépésekkel szeli a partot. Egy teherautó rémiti föl. Hirtelen kerülték ki s most fogcsikorgató káromlás vágódik utána. A homály végképp leszáll. A folyó és a tulsópart lámpái mind a helyükre sorakoztak már. Mélyre szivja a jólismert vizszagot. Az Atlanti-óceánt és a norvég-fjordokat és vele New York Waterfrontját. Ujabb autók törtetnek szemben vele. Lámpájuk a szívébe eget és a káromkodást megújrazzák. A gép skálásan zúg s száraz, erőteljes recsenésekkel távolodik.

A víz kemény sötétje meg-megvillan alatta, de ő csak megy előre, dolgában biztosan haza, hazafelé, a hajfonatos fénykép irányába, a meghűvösödött ifjútavaszi szürkületben...

LÁTOGASSA MEG!

A NÉMET DEMOKRATIKUS
KÖZTÁRSASÁGOT
TIZ NAPOS TURA

szeptember 14-től-24-ig

Teljes ár \$ 1299.-

beleértve a repülést, napi három étkezést,
elsőrangú hotelt, színház-és
muzeumlátogatást

BERLINBEN, DREZDÁBAN és POSTDAMBAN

Privát autóbussz viszi a vendégeket
egyik városból a másikba.

Felvilágosításért hívja:

U.S. Committee for Friendship with the
German Democratic Republic
Telefon: (212) 473-1441.

L.R.MOKRI:

A MAFFIA SAJÁT BIRÓJA

200 oldalas könyv

Postazással együtt \$ 20.-

Megrendelhető a következő címen:

L.R. MOKRI

586 N Main St. Woonsocket, R.I. 02895

Megrendelő lap:

L.R. Mokri

586 N Main St. Woonsocket R.I. 02895

Megrendelem a MAFFIA SAJÁT BIRÓJA

c. könyvet és kérem a
következő címre küldeni:

NEV:

CIM:

TÁMOGASSA HIRDETŐINKET

AMERICAN HUNGARIANS

A WORD IN EDGEWAYS

When I learnt my textbook economics at school, it was said that stability in the general conditions was one of the key background components for successful business activity. The economies of Eastern Europe used to be noted for their extreme stability - low inflation, minimal unemployment, steady growth, etc. Yet paradoxically they were not regarded as the best arenas of business activity. Other factors, primarily overcentralization and bureaucracy, stood in the way.

Now all that is changing. In fact change is the order of the day, particularly in Hungary, whose economic reform process began long before anyone had even heard of the word perestroika. Hardly a week passes without some major change being announced by the relevant Hungarian authorities. Regular readers of the Hungarian Trade Journal will know that almost every issue carries some information about new regulations of interest to the foreign business community. This month is no exception, as the piece about new opportunities for foreigners to invest in Hungary shows.

My guess is that the process will continue. To take a matter of major importance, I would say it can only be a matter of time, for example, before the forint becomes fully convertible. If the proposed joint Vienna-Budapest World Expo goes ahead in 1995 - and my guess is that it will, for what better project could you have in these days of East-West 'reconciliation' - then this is bound to bring a steady stream of regulatory changes in the years leading up to it. The Hungarians are already pre-

pared, for example, to abolish visa requirements on a mutual basis with any other European country.

It all sounds good news, for foreigners who might be interested in doing business with this part of the world, as Hungary, according to the survey reported already, is often seen as a stepping stone into the wider Eastern European market. Perhaps my textbooks were wrong, therefore, and stability is not such a positive phenomena after all? Well, of course, it depends. At the moment the changes taking place in Hungary are of an opening-up nature, they are primarily aimed at doing away with former restrictions. The present changes, therefore, are generally positive in their impact.

There is another area, however, which also requires changes but which is not so easy to effect by ministerial regulations and parliamentary decrees. I have in mind infrastructural matters of both a material and human nature. The former would include the appalling Hungarian telephone system, the latter would include the willingness of Hungarian managers to get out of the rut of the old ways. There have been examples recently of Western firms giving up in exasperation because of the failure even to receive replies to their telexes sent to Hungary. This is no good for anyone.

Bob Dent

Editor's note: Bob Dent writing in the Hungarian Trade Journal writes a regular column: "A Word in Edgeways". We think he makes sense.

HUNGARY TODAY

For some time now, it has been common knowledge that Hungary is among those countries which have inner stability and active international relations. Those foreigners who visit Hungary - whether just once or repeatedly - leave with positive impressions; there are even some, including members of the press, whose positive evaluations verge on the embarrassing for the Hungarian authorities. Such positive impressions were not unfounded. Hungary has gone through dramatic development during the past decades, the standard of living and the quality of life have improved substantially, new vistas have been opened up by the new freedom rights. This fact was also appreciated by the governments of Western countries with which Hungary has developed favorable relations.

All this had to be said because those coming to Hungary now will find a more subtle and varied picture. While the Hungarian government has gone further than ever before in implementing reforms and has made even greater strides in the area of international relations, it has also been beset by serious economic difficulties. The economic structure has, to a certain extent, become outdated, and the country's foreign debts have increased drastically, as a consequence of which the standard of living of the great majority of Hungarians has dropped appreciably. And all this has

brought social and political problems in its wake.

Clearly, the above are of great concern to the Hungarian government, which airs these problems openly and honestly. In order to find solutions, the government is attempting to come to national consensus on these and other questions as well. In its endeavors, Hungary is counting more than ever on the good will and understanding of other nations and is hoping to increase cooperation to the mutual benefit of all.

(From the Hungarian Digest.)

"Of course you deserve a raise, Jones, but if I gave a raise to everyone who deserved one I'd be in a lot of trouble with the Board of Directors."

Gymnasium restoration

Plans are now under way to restore to its former glory the old Jewish gymnasium (high school) of Budapest, which had been destroyed by the Nazis. In April, 500 alumni of the school participated in an initial meeting with members of the Hungarian Academy of Science to get the project started. Simultaneously, alumni living in the United States and other nations, began preparing lists of other alumni to widen the base of support for the restoration effort.

As part of the effort, more than 300 alumni from 22 nations will convene in Budapest in September to commemorate the 70th anniversary of the school under the aegis of the newly formed Friends of the Jewish Gymnasium of Budapest.

The ultimate goal is to create a cultural and student exchange plus postgraduate programs between Budapest and schools in Israel and the United States. For further information, contact Imre Hecht, 55 Central Park West, New York, N.Y. 10023

(From the Jewish Week.)

Some 1,800-2,000 foreign students pay tuition fees in Hungary for five-year training in universities and colleges. The Semmelweis Medical University introduced "training for a fee" in 1983, when it began to hold classes in German. In 1984, the Technical University of Budapest also received paying students, mainly from the developing countries and since then, engineering has been taught in English for a yearly fee of 3,000 dollars. Medical universities in the provinces and the Heavy Industry Technical University of Miskolc have also followed suit since.

The budget withdraws about 20 per cent of the universities' incomes from tuition fees that total some six million dollars a year. The remainder can be freely used by the institutions.

Apart from dollar revenues, this form of training has also yielded another major profit: foreign language teaching has been introduced in Hungarian universities, thereby making it possible for certain subjects to be taught, either fully or in part, in English, German or Russian, for Hungarian students too who, naturally, do not pay tuition fees.

Dear Friends!

Thank you for the English pages you are kindly forwarding to me so regularly. Please find my contribution of \$ 5.- toward this work. Have a pleasant, happy and peaceful summer.

Lillian K. Neumann

Egészség

Testedzés és öregedés

Volt idő Magyarországon, amikor negyvenes, ötvenes éveikben lévőket már öregnek tekintettek. De itt Amerikában is sokan úgy vélik, hogy ötvenen felül már kezdődik, ha nem is az agykor, de mindenesetre már idősek az emberek.

Manapság ez túlhaladott álláspont. Azok, akik fontolóra veszik az orvostudomány tanácsait az ötvenen felüli életmódra, messzire kitölthetik az öregkor kezdetének határát.

Az egyik legfontosabb tényező a testedzés. A Pennsylvanai Orvostudományi Egyetem tanulmánya szerint ötvenen felüli emberek (de annál fiatalabbak is) bármikor megkezdhetnek egy testedzési programot. Rendszeres testedzés igen fontos változást okozhat úgy a testi, mint a lelki egészség terén.

Hogy mennyire fontos a testedzés, a következőkből kell kiindulni, hangoztatja a jelentés: Ötvenen felül az ember vérerei átlag 29%-kal szűkülnek, 25 és 60 év között a verkeringés a karok és a lábak között 60 százalékkal csökkenhet. Az izomrostok a 30 éves korhatár után évente 3-5 %-ig fogynak úgy, hogy mire az ember eléri a 60. évét, izomereje 30 %-kal csökken.

A gyorsaság, amellyel az agyból származó üzenetek eljutnak az illetékes idegvégződésekhöz, 10-15%-kal kisebb lesz.

A rendszeres testedzés lelassítja, megállítja, sőt sok esetben visszajára fordítja ezeket a folyamatokat. Egyes orvosi szakértők szerint szerveink lelassulása a 30 és 70 évek között e testedzés hiányának tudható be. Gondoljuk meg: három hét teljes pihenés, ágyban, annyival gyengítheti szervezetünket, mint 30 évi lassú, tevékenység nélküli öregedés.

Szerencsére a testedzést bármikor meg lehet kezdeni akár 40, 50, 60 sőt 80 évesen is. Heti háromszor, négyszer félórás séta nemcsak éveket adhat életéhez, de életet szebbé, élvezetesebbé teheti.

A csonttrikulás jellegzetes velejárója az öregedésnek úgy férfiak, mint nők esetében. A téltenség előmozdítja azt. Sétálás, könnyű súlyemelés ellenszere a csonttrikulásnak. Dohányzás, alkoholfogyasztás, a kalcium hiánya diétánkban viszont előmozdítja a csonttrikulást.

MOST MÁR VEHET 15 - 30 ÉVES HASZNÁLATRA

LAKÁST VAGY HÁZAT MAGYARORSZÁGON
anélkül, hogy külföldi állampolgárságát és jogait feladja.

HOTEL ÉS LAKÁSEPÍTÉSHEZ TÁRSAKAT KERESÜNK

Hívja a magyarországi eladási szerv USA képviselőjét részletes információért.

RETUR REALTY CORP.

Empire State Building
350 Fifth Ave., Suite 5620
New York, N.Y. 10118
Telefon: 212 695-2245
Este: 212 684 2175

SPORT SPORT SPORT SPORT

ITT AZ NB I ŐSZI MENETRENDJE

Akik tartoznak, nem igazolhatnak

Labdarúgás

Az MLSZ székházában az NB I-es liga tagjainak jelenlétében tegnap megvitatták a válogatottak és az élvonalbeli csapatok őszi menetrendjét, s elkészítették az első osztály sorsolását.

A nemzeti tizenegy programjára Bicskei Bertalan szövetségi kapitány tett javaslatot. Két változatot dolgozott ki: egyet arra az esetre, ha netalán sikerülne a csapatnak kijutnia az olaszországi világbajnoki döntőre, egy másikat pedig arra, ha — s ez a valószínűbb — a válogatott elbukik a selejtezőkön. Ez utóbbi esetben Bicskei csak rövidebb időszakokra fogja kikérni a játékosokat klubjaiktól.

A ligaülésen megjelent Klész László ezredes, a HM testnevelési és sportosztályának vezetője, s megvitatta a klubvezetőkkel az élvonalbeli labdarúgók bevonulási kérdéseit. Megegyeztek abban, hogy a jövőben csak azok a futballisták kerülnek sorkatonai szolgálatuk idején a Bp. Honvéd csapatához, akik

egyesületük útján ezt kifejezetten kérik.

A tanácskozási meghívottak Nagy Miklóst, az MLSZ játékvezető-bizottságának a közelmúltban megválasztott elnökét. Az élvonalbeli játékvezetők a liga döntése alapján — s ezzel a javaslattal dr. Laczkó Mihály, az MLSZ elnöke is egyetértett — ősztől semmiféle meghívást nem fogadhatnak el azoktól a kluboktól, amelyeknek éppen mérkőzésüket vezetnek.

Vitát kavart, de végül abban is megegyeztek a liga tagjai, hogy azok az egyesületek, amelyek akár a szövetségnek, akár valamelyik klubnak még nem egyenlítették ki tartozásaikat, nem igazolhatnak játékosokat.

AZ NB I SORSOLÁSA: 1. forduló, augusztus 12.: Ú. Dózsa-Tatabánya, Siófok-Rába, FTC-MTK-VM, Csepel-Bp. Honvéd, Vác-Pécs, Videoton-Veszprém, DVSC-Vasas, Békéscsaba-Haladás.

2. forduló, augusztus 19.: Pécs-FTC, Tatabánya-Csepel, Bp. Honvéd-Békéscsaba, Rába-Ú. Dózsa, Haladás-Vác, MTK-VM-DVSC, Vasas-Videoton, Veszprém-Siófok.

3. forduló, augusztus 26.: Ú. Dózsa-Veszprém, Siófok-Vasas, Videoton-MTK-VM, DVSC-Pécs,

FTC-Vác, Haladás-Bp. Honvéd, Békéscsaba-Tatabánya, Csepel-Rába.

4. forduló, augusztus 30. (szerda): Pécs-Videoton, FTC-Haladás, Vác-DVSC, Veszprém-Csepel, Tatabánya-Bp. Honvéd, Rába-Békéscsaba, MTK-VM-Siófok, Vasas-Ú. Dózsa.

5. forduló, szeptember 9.: Ú. Dózsa-MTK-VM, Békéscsaba-Veszprém, Csepel-Vasas, Haladás-Tatabánya, Siófok-Pécs, Videoton-Váci Izzó, DVSC-FTC, Bp. Honvéd-Rába.

6. forduló, szeptember 16.: Pécs-Ú. Dózsa, DVSC-Haladás, FTC-Videoton, Vác-Siófok, Veszprém-Bp. Honvéd, Rába-Tatabánya, MTK-VM-Csepel, Vasas-Békéscsaba.

7. forduló, szeptember 23.: Ú. Dózsa-Vác, Siófok-FTC, Tatabánya-Veszprém, Bp. Honvéd-Vasas, Békéscsaba-MTK-VM, Videoton-DVSC, Csepel-Pécs, Haladás-Rába.

8. forduló, szeptember 30.: Vasas-Tatabánya, FTC-Ú. Dózsa, Vác-Csepel, Veszprém-Rába, MTK-VM-Bp. Honvéd, Pécs-Békéscsaba, Videoton-Haladás, DVSC-Siófok.

9. forduló, október 4. (szerda): Ú. Dózsa-DVSC, Rába-Vasas, Haladás-Veszprém, Békéscsaba-Vác, Csepel-FTC, Tatabánya-MTK-VM, Siófok-Videoton, Bp. Honvéd-Pécs.

10. forduló, október 14.: Siófok-Haladás, Videoton-Ú. Dózsa, DVSC-Csepel, FTC-Békéscsaba, Vác-Bp. Honvéd, Pécs-Tatabánya, MTK-VM-Rába, Vasas-Veszprém.

11. forduló, október 21.: Ú. Dózsa-Siófok, Tatabánya-Váci Izzó, Bp. Honvéd-FTC, Rába-Pécs, Csepel-Videoton, Békéscsaba-DVSC, Haladás-Vasas, Veszprém-MTK-VM.

12. forduló, október 28.: Ú. Dózsa-Haladás, FTC-Tatabánya, Vác-Rába, MTK-VM-Vasas, Pécs-Veszprém, Siófok-Csepel, Videoton-Békéscsaba, DVSC-Bp. Honvéd.

13. forduló, november 4.: Veszprém-Vác, Tatabánya-DVSC, Bp. Honvéd-Videoton, Rába-FTC, Csepel-Ú. Dózsa, Haladás-MTK-VM, Békéscsaba-Siófok, Vasas-Pécs.

14. forduló, november 8. (szerda): Ú. Dózsa-Békéscsaba, Siófok-Bp. Honvéd, FTC-Veszprém, Vác-Vasas, Pécs-MTK-VM, Videoton-Tatabánya, DVSC-Rába, Csepel-Haladás.

15. forduló, november 18.: Tatabánya-Siófok, Bp. Honvéd-Ú. Dózsa, Haladás-Pécs, MTK-VM-Váci Izzó, Rába-Videoton, Békéscsaba-Csepel, Veszprém-DVSC, Vasas-FTC.

16. forduló, november 25.: Tatabánya-Ú. Dózsa, Rába-Siófok, MTK-VM-FTC, Bp. Honvéd-Csepel, Pécs-Váci Izzó, Veszprém-Videoton, Vasas-DVSC, Haladás-Békéscsaba.

A VÁLOGATOTT PROGRAMJA: szeptember 6., szerda: Észak-Irország-Magyarország vb-selejtező; október 11., szerda: Magyarország-Spanyolország vb-selejtező; október 25., szerda: Magyarország-Görögország barátságos mérkőzés; november 15., szerda: Spanyolország-Magyarország vb-selejtező. (MTI)

Vérszegénység vashiány következtében

Ez a betegség heveny vagy idült formában jelentkezhet. Az előbbi nagyobb vérzések után, az utóbbi pedig hosszan tartó, de nem nagymértékű vérzés következtében áll be. Ez rendszerint azoknál a nőknél fordul elő, akiknek a menstruációja sokáig tart és sok vérvesztéssel jár. Helytelen táplálkozás, gyomorsavhiány, erős hasmenés és gyakori terhesség is kiválthatja. A serdülő lányok között is sok vérszegény van.

A krónikus betegség tünetei különbözőek. Az illetőnek főtünik, hogy sápadt, nyelvének a hegye vörös és gyulladós, nyelve pedig sima. Szája szeleiben kis sebek képződnek. Haja törekeny, hullik és elveszti a színét. Munkaképessége csökken, renyhének, kimerültnek érzi magát. Nehezen nyel, körme török, esetleg deformálódik. A legfőbb tünet az, hogy a vérben a kellenél kevesebb vas van. Száz köbcentiméter vérben férfiaknál rendszerint 120 gamma (0,12 mg), nőknél pedig 100 gamma (0,1 mg) vasnak kell lenni, hogy a tüdőhólyagokból az oxigén zavartalanul a test többi részébe jusson.

A vörös vörsejtek felnőtteknél a csontvelőben képződnek. Egy köbcentiméter vérben számuk férfiaknál körülbelül öt-, nőknél pedig négy és fél milliót tesz ki.

Idült vérszegénység esetén mindenképp azt kell megállapítani, mi idézte elő a vashiányt. Ha a menstruáció sokáig tart és erős vérzéssel jár, forduljunk nőgyógyászhoz, ha viszont kevés a gyomorsavunk, megfelelő tablettát kell szednünk, vagy folyadékot innunk. Ha műtétrel eltávolították a gyomor egy részét, sósavra és fermentumokra is szükségünk van. A hiányzó vasat a legtöbb esetben sok C-vitamin tartalmazó táplálékkal is lehet pótolni. Vashiány esetén nem ajánlatos sok tejet inni és búzából készült terméket fogyasztani. Az orvos olyan gyógyszereket is előírhat, amelyeknek a hatására növekszik a vér vastartalma. Ezeket az orvosságokat azonban nem szabad üres gyomorra szedni, mert ingerlik a gyomor nyálkahártyáját.

Egyébként a széklet fekete színűvé váhat tőlük.

B12-vitamin hiánya is kiválthat vérszegénységet és előidezheti a vörös vörsejtek idő előtti fölbomlását. Ennek több oka lehet, egyebek között például az, ha hosszabb időn át sok tablettát szedünk. Ilyenkor csakis vérátömlesztés segíthet.

SZILÁNKOK

BECSÜLET

Amit ebben a szobában lát, mind becsületes munkával szereztem. A többi a másik szobában van....

SZINHÁZ

- Olyan unalmas ez a szindarab. Nem tudtam megvárni a harmadik felvonást, hazamentem.

- Na jó, de mégiscsak maga a főszereplő!

100 ÉV

Megkérdezték a 100 éves Lajos bácsit, mi a hosszú életének titka. Így válaszolt: Egész életemben öngyilkos akartam lenni, de szerencsére gyáva voltam hozzá.

VONATON

- Uram, ha elaludnék, keltsen fel, mielőtt még ellopná a levéltárcám.

Figyelem!

HA ROKONAIT, BARÁTAIT KIHÖZATJA Európából

vagy már itt vannak VEGYEN KI ÁLTALÁNOS

orvosi és kórházi BIZTOSÍTÁST

RÉSZÜKRE

Hívja (212) 772-3258 számot

Guard-All Insurance Inc.

P.O. Box 7314

New York, N.Y. 10116